

ONDERWIJSONTWERP SINTLUCAS
VOLLEDIGE VARIANT

SCHOOL
IS HET
LEVEN
ZELF

Libi

VOORWOORD

IN 2019 ZIJN WE ALS PROJECTGROEP GESTART MET HET DELEN VAN ONZE **PASSIE**, NAMELIJK **LEREN** EN INNOVEREN. WE STELDEN ONSZELF VEEL VRAGEN RONDOM ADAPTIEF ONDERWIJS WAARIN DE GROEI EN ONTWIKKELING VAN DE LERENDE CENTRAAL STAAT.

Vanuit onze verschillende expertises en achtergronden en onze gedeelde missie ontwikkelden we een visie op onderwijs dat uitmondde in een onderwijsontwerp.

Deze publicatie geeft een blik op een manier van educatie die verder gaat dan het vakgebied. Aan de hand van literatuur en praktische voorbeelden beschrijven we hoe toekomstig onderwijs eruit kan zien en benadrukken we het belang van adaptiviteit, *bildung* en betekenisvolle creativiteit om te groeien en ontwikkelen als persoon.

Ook studenten zijn betrokken bij de totstandkoming van dit nieuwe onderwijsmodel. Een model waarin leren meer en meer aansluit op het leven. Studenten kwamen dan ook met de naam voor ons nieuwe onderwijs: Libi is Sranantongo voor leven en is overgenomen door jongeren in 'straattaal'.

Want leren is leven. En leven is leren.

Wij hopen dat deze publicatie de nieuwsgierigheid prikkelt en dat de 'waartoe-vraag' van het onderwijs voortdurend gesteld blijft worden en leidend is in onze gesprekken met elkaar. Zodat we blijven ontwikkelen.

'Morgen zit al een beetje in nu'

Namens de projectgroep

Mirelle van Beers
Jeanny Kaethoven
Harold van Dartel
Barbara Winkelhuijzen

Gitty van der Kruit
Karina van Heck
Lotte van de Rijt

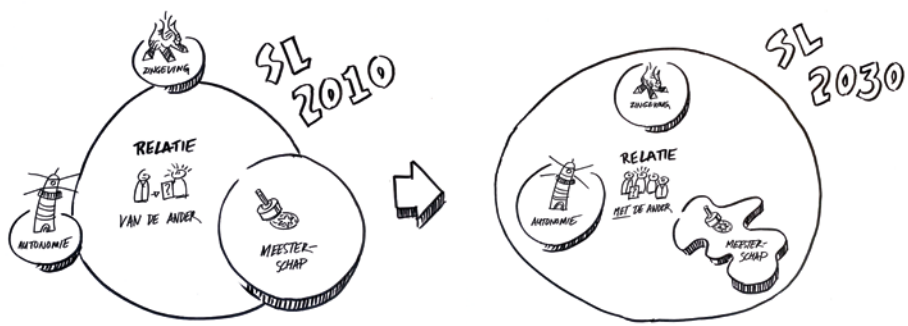
INHOUD

1	INLEIDING	4
2	LIBI	6
3	BASISMODEL	7
4	LEERMODEL	12
5	HET ONDERWIJS VAN LIBI	14
5A	LEERINHOUD	15
5B	LEERACTIVITEITEN	19
5C	BEGELEIDEN	21
5D	GROEIEN EN WAARDEREN	24
5E	VIEREN EN VERZILVEREN	26
5F	GROEPSVORMEN	27
5G	TIJD	30
5H	LEEROMGEVING	33
5I	TECHNOLOGIE	35
6	BIJLAGEN	37
B1	VERHAAL EN BEDOELING	38
B2	OVERALL THEMA'S	39
B3	VUREN EN VONKEN	41
B4	DOELGROEPEN	43
B5	BEGRIPPENLIJST	44
B6	PROCESBESCHRIJVING	50
B7	BRONNENLIJST	56

01. INLEIDING

VOOR JE LIGT HET ONTWERP VAN HET TOEKOMSTIGE ONDERWIJS VAN SINTLUCAS. EEN ONTWERP MET ALS DOEL: TOONAANGEVEND EN ADAPTIEF ONDERWIJS ZODAT ONZE STUDENTEN EEN BLIJVENDE, BETEKENISVOLLE CREATIEVE BIJDRAGE LEVEREN AAN DE MAATSCHAPPIJ.

Om lerenden voor te bereiden op de steeds veranderende uitdagingen van de toekomst heeft SintLucas jaren geleden al de beweging ingezet om autonomie, zingeving en meesterschap meer met elkaar in balans te brengen. Dit vraagt tevens om een verandering in de relatie tussen de lerenden, medewerkers en de buitenwereld. Van 'van de ander' naar 'met de ander'.

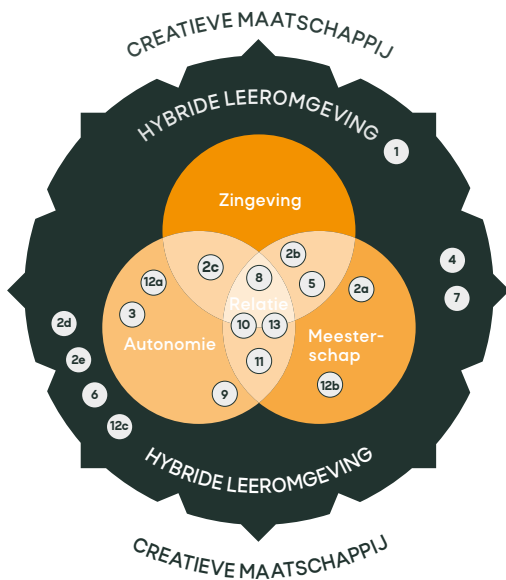

Voorafgaand aan ons project heeft een onderzoeksgroep onderzoek gedaan naar toekomstbestendig onderwijs. Daaruit volgde een rapport met dertien ontwerpprincipes die leidend waren voor dit onderwijsontwerp 2025.

Om verbanden te zien tussen alle ontwerpprincipes hebben we op basis van bovenstaande tekeningen een ontwikkelmodel gemaakt. Zo kun je bijvoorbeeld zien dat hybride leren (ontwerpprincipes 1) als een cirkel in een continu proces gevisualiseerd is met pijltjes naar binnen en naar buiten. En hebben we ontwerpprincipes 3, een opbouw in complexiteit, zelfsturing/agency en verantwoordelijkheid geplaatst vlakbij autonomie.

ONTWERPPRINCIPES

- 1 Leren, werken en leven in een hybride leeromgeving.
- 2a Leerdoelen gericht op het creatieve domein.
- 2b Leerdoelen gericht op sociale en ecologische duurzaamheid.
- 2c Leerdoelen gericht op voorbereiding op leven lang ontwikkelen.
- 2d Leerdoelen gericht op brede vorming.
- 2e Leerdoelen gericht op algemene vaardigheden.
- 3 Opbouw in inhoudelijke complexiteit, zelfsturing/agency en verantwoordelijkheid.
- 4 Opbouw leerinhoud volgens drietrapsprocedure.
- 5 Leerinhoud is combinatie van evergreen en actuele, innovatieve inhoud.
- 6 leerinhouden geformuleerd in kennis, vaardigheden, attitudes, waarden en ethiek.
- 7 Open einde opdrachten die uitdagen tot experimenteren met het creatieve proces centraal.
- 8 Samenwerken aan lokale, sociaal en ecologisch duurzame vraagstukken.
- 9 Begeleid keuzes maken in tempo, werkvormen, inhoud en leeromgeving.
- 10 Leren vindt plaats in team, individueel binnen een groep en individueel.
- 11 Post-initieel onderwijs heeft een sterke relatie met initieel onderwijs.
- 12a Technologie ingezet om het leerproces inzichtelijk te maken voor studenten en docenten.
- 12b Technologie ingezet als voorbereiding op de technologische ontwikkelingen in het creatieve domein.
- 12c Technologie ingezet om voor te bereiden op de technologisering van de maatschappij.
- 13 Toetsing wordt ingezet met als doel ervan te leren.

Voor dit onderwijsontwerp zijn de bevindingen van de projectgroepen, dromen van studenten en medewerkers en inspiratoren dichtbij en - wereldwijd gebundeld in een inspirerende onderwijsfilosofie:

LIBI: 'SCHOOL IS HET LEVEN ZELF'

Niets is zo veranderlijk als het leven. Dit vraagt om aanpassingsvermogen en het vermogen om nieuwe dingen te leren, altijd en overal met een nieuwsgierige blik.

Leven = leren, leren = leven.

LIBI IS GEEN SCHOOL OF SYSTEEM. LIBI GAAT OVER HET LEVEN. EN LEVEN IS LEREN. JEZELF BEWUST WORDEN VAN WIE JE BENT. WAT JE KUNT. JEZELF DOELEN STELLEN EN GROEIEN. EN BEGRIJPEN WAT JOUW RELATIE TOT DE WERELD OM JE HEEN IS.

SintLucas faciliteert lerenden om vorm en betekenis te geven aan hun groei- en leerproces. De lerenden staan hierbij centraal, met hun talent en passie. Met hun leven. Altijd in verbinding met hun omgeving. Om te leren hoe ze van betekenis kunnen zijn voor de omgeving. En hoe de omgeving van invloed is op hen.

Vraagstukken brengen de lerenden in beweging. Vraagstukken vanuit de samenleving en creatieve professie. En vraagstukken vanuit de lerenden zelf; vanuit je passie, eigen bedrijf of vrijwilligerswerk. Op verschillende manieren doen lerenden betekenisvolle ervaringen op. Op de manier die het best past en met de juiste begeleiding.

Creativiteit is onlosmakelijk verbonden met het leven. Je verandert, vernieuwt en improviseert continu. Je leert conflicten oplossen en antwoorden vinden. Je leert van het maken van fouten. Als lerende vergroot je je creatief zelfvertrouwen door te experimenteren en grenzen te verleggen. Je ontwikkelt het vermogen om nieuwe dingen te leren, altijd en overal, met een nieuwsgierige blik. De bedoeling van SintLucas ligt niet in het aanbod van het onderwijs, maar in iets wat daar nog achter ligt: het gaat om de betekenis van leren in het leven van die ander.

WAARTOE LEIDT SINTLUCAS OP?

De bedoeling van SintLucas is het opleiden van betekenisvolle creatieven nieuwsgierig naar morgen. SintLucas vormt een duurzaam netwerk voor een leven lang *creatief* leren en biedt een leeromgeving voor elke lerende die de intentie heeft om:

- 1) een betekenisvolle creatief te zijn.
- 2) van toegevoegde waarde te zijn voor de andere lerenden binnen SintLucas.

03.

BASISMODEL

DE NATUUR IS ONZE INSPIRATIEBRON EN ONS VOORBEELD VOOR HET CREATIEVE PROCES EN ONS LEERPROCES. WE ZORGEN VOOR ONSZELF (WE ZIJN IN BALANS MET LICHAAM EN GEEST) EN WE ZORGEN VOOR ELKAAR. DIT BETEKENT DAT WE GOED ZIJN VOOR DE NATUUR/WERELD. WIJ LATEN GEEN VOETAFDRIJK ACHTER!

Centraal in de onderwijsfilosofie staan creativiteit, *bildung* en adaptiviteit.

CREATIVITEIT

We creëren, vernieuwen en improviseren. Creativiteit is de weg om de complexe (wereld- en) maatschappelijke vraagstukken aan te pakken.

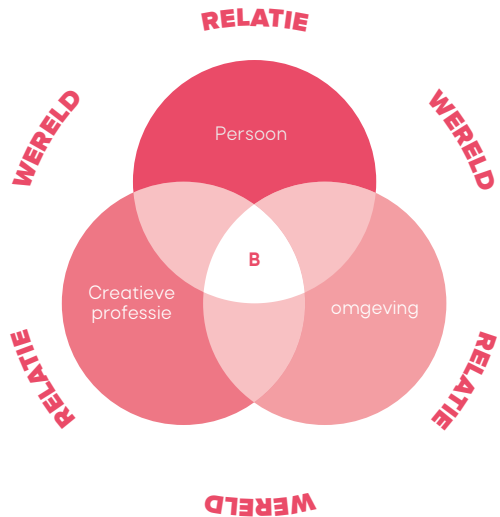
BILDUNG

Het proces waarbij individuen zichzelf leren plaatsen in de wereld, door zich te ontplooiën, maar tevens zichzelf leren begrenzen door te verplaatsen in anderen en waarbij aandacht is voor collectieve verantwoordelijkheden. We creëren evenwicht door samenwerking, diversiteit, ruimte om te leren en werken en vrije tijd met elkaar te verbinden. Een curriculum in de context van je eigen leven. Het mens zijn staat centraal. Er is aandacht voor elkaar in een continue dialoog.

ADAPTIVITEIT

Verandering als constante factor. De actualiteit uit het leven van de lerende bepaalt ons leren en dat vereist aanpassingsvermogen, nieuwsgierigheid en improvisatievermogen.

Deze zijn vertaald naar een basismodel (figuur 1) dat een solide houvast biedt voor een dynamisch en adaptief leerproces.

Figuur 1. basismodel

EEN BETEKENISVOLLE CREATIEF (B) VERHOUDT ZICH TOT DRIE ELEMENTEN DIE ESSENTIEEL ZIJN VOOR ZIJN GROEI:

Persoon:

je werkt vanuit jouw eigen identiteit, drijfveren, overtuigingen en waarden.

Creatieve professie:

je ontwikkelt kennis en vaardigheden die je nodig hebt om als creatieve professional te functioneren.

Omgeving:

je ontdekt de waarde die jij aan de omgeving kunt toevoegen. En hoe de omgeving jou beïnvloedt.

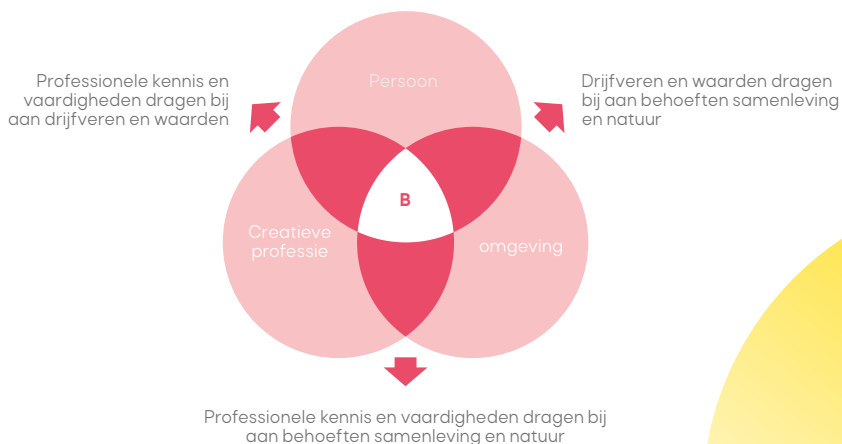
Altijd in relatie met de ander en de wereld.

ELKE LERENDE IS ANDERS EN NEEMT ZIJN EIGEN BAGAGE MEE. HIERDOOR VERSCHILLEN DE DRIE ELEMENTEN VAN HET BASISMODEL (PERSOON, CREATIEVE PROFESSIONE, OMGEVING) BIJ AANVANG VAN GROOTTE. DE ELEMENTEN GROEIEN OP VERSCHILLENDE MANIEREN EN BLIJVEN EEN LEVEN LANG GROEIEN (LEVEN LANG ONTWIKKELEN). OOK VORMEN DE ELEMENTEN EEN DYNAMISCHE BALANS, DE PERSOON, DE PROFESSIONE EN DE OMGEVING ZIJN IMMERS CONSTANT IN BEWEGING.

WAAR DE ELEMENTEN ELKAAR OVERLAPPEN ONTSTAAT DE ECHTE BETEKENISVOLLE CREATIEF (FIGUUR 2): IEMAND DIE ZIJN PERSOONLIJKE DRIJFVEREN EN WAARDEN, GECOMBINEERD MET ZIJN PROFESSIONELE KENNIS EN VAARDIGHEDEN IN KAN EN WIL ZETTEN, MET RESPECT VOOR EN BIJDRAGEND AAN DE SAMENLEVING.

Werken en leren op SintLucas vraagt van iedereen in de basis een lerende, onderzoekende, nieuwsgierige en empathische houding. Om het creatief vermogen te ontwikkelen is het nodig om te spelen, experimenteren en improviseren. Om je als persoon te vormen zijn kritisch denken, verwondering en verbeeldingskracht een uitgangspunt. Libi gaat altijd uit van een gelijkwaardige dialoog. Begeleiders passen zich aan, aan de vragen en behoeften van de lerende en de omgeving. Zo blijft begeleiding adaptief.

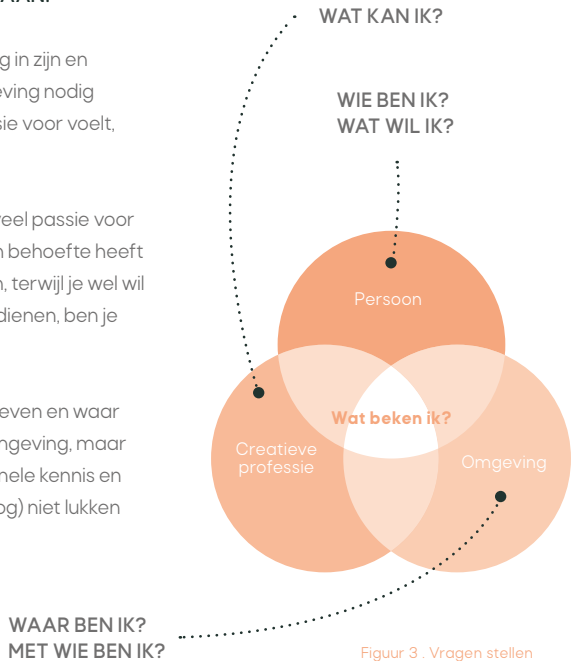
Figuur 2. Betekenisvolle creatief

GROEIEN DOE JE DOOR JEZELF CONTINU VRAGEN TE STELLEN EN ERVARINGEN OP TE DOEN. WAAR TWEE ELEMENTEN ELKAAR OVERLAPPEN KOMEN DEZE VRAGEN BIJ ELKAAR:

- 1) Waar *Creatieve professie* en *Persoon* elkaar vinden (*wie ben ik? - wat wil ik? - wat kan ik?*) sluiten de professionele kennis en vaardigheden aan op de drijfveren en waarden van de persoon.
- 2) Waar *Creatieve professie* en *Omgeving* elkaar vinden (*wat kan ik? - wat betekenen ik?*) dragen de professionele kennis en vaardigheden bij aan wat natuur en samenleving nodig hebben.
- 3) Waar *Persoon* en *Omgeving* elkaar vinden (*wie ben ik? - wat wil ik? - wat betekenen ik? - met wie ben ik? - waar ben ik?*) dragen de persoonlijke drijfveren, de relatie met de ander, bij aan de behoeften van natuur en samenleving.

WANNEER HET DERDE ELEMENT ONTBREEKT IN DE OVERLAP, KAN ER DISBALANS ONTSTAAN:

- 1) Je kunt ergens professioneel heel vaardig in zijn en daarmee bijdragen aan wat de samenleving nodig heeft, maar als je er geen kracht en passie voor voelt, word je niet gelukkig.
- 2) Je kunt ergens heel vaardig in zijn en er veel passie voor hebben, maar als de maatschappij geen behoefte heeft aan jouw creaties, producten of diensten, terwijl je wel wil bijdragen of er een inkomen mee wil verdienen, ben je ook niet in balans.
- 3) Wanneer je weet wat je roeping is in het leven en waar je graag wilt en kunt bijdragen aan de omgeving, maar je beschikt niet over de nodige professionele kennis en vaardigheden, gaat het waarschijnlijk (nog) niet lukken wat je wil bereiken.

Figuur 3 . Vragen stellen

Een dynamische balans en synergie, want je persoon, je professie en de omgeving zijn constant in verandering. Door blijvend te reflecteren op je ervaringen ontdek je op welke gebieden de balans en synergie bijgesteld moeten worden; waar je in wil groeien, met wie en waar. Elke lerende vormt dus zijn eigen, unieke balans tussen de drie elementen. Hij geeft zijn persoonlijke kleuring aan betekenisvolle creativiteit (B).

Figuur 4.
Verbinding leermodel,
relatie en wereld

IK BEN LYNN MAAR WIE BEN IK? HOE VERHOUD IK ME TOT DE WERELD? EN WAAR LIGT MIJN PASSIE?

In de werkplaats werkt een expert, die me radicaal anders liet denken over mijn drijfveren en mijn vak als schoenmaker. En ik ben gegrepen door het inspirerende verhaal over alternatieve leersoorten dat ik tijdens een excursie bij Blue City in Rotterdam hoorde. Door verschillende ervaringen, kom ik erachter dat ik voor positieve impact wil zorgen. Ik vind het fijn om vanuit verschillende werkplaatsen te kunnen werken en andere lerenden met hun vraagstukken tegen te komen in de labs. Ook spar ik met willekeurige mensen als ik mijn werk toon bijvoorbeeld op de Makerfair. Vragen over waarom ik iets op een bepaalde manier heb gedaan, geven mij nieuwe inzichten en zin om mijn ontwerp verder te ontwikkelen. Daarnaast haal ik kennis uit de evergreen lessen waarvoor ik me inschrijf, bijvoorbeeld over bio-mimicry. Door me te verdiepen in een diertje dat licht geeft kom ik weer op kansen voor mijn eigen werk.

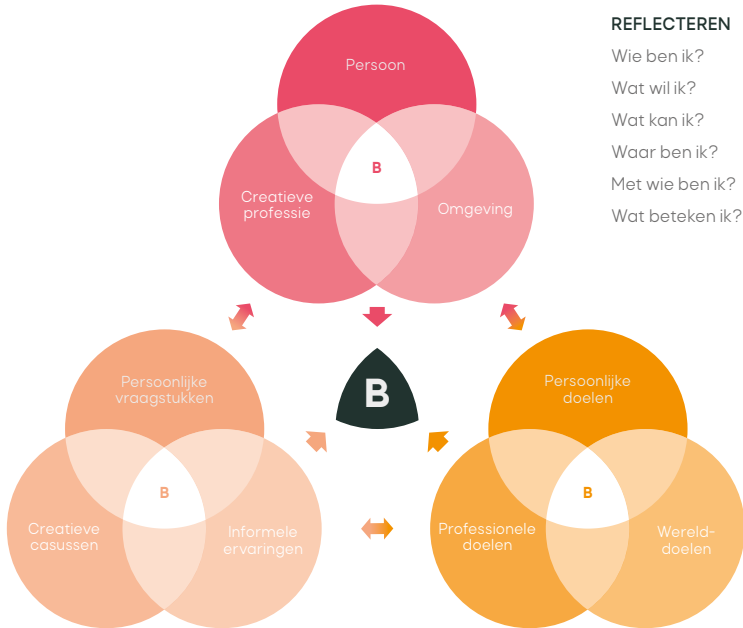
Lynn
(Lerende, 22 jaar)

04.

LEERMODEL

LEREN IS HET LEVEN ZELF; WE LEREN FORMEEL EN INFORMEEL, OVERAL. DE LERENDE IS EIGENAAR VAN ZIJN PERSOONLIJK LEERPROCES EN KAN BIJ SINTLUCAS ZIJN CREATIEVE TALENT OPTIMAAL ONTPLOOIEN. VANUIT ZIJN NIEUWSGIERIGHEID ZET HIJ ZIJN TALENT IN OP EEN MANIER DIE WAARDE TOEVOEGT AAN DE OMGEVING.

Iedere lerende stelt zichzelf vragen en daarmee doelen en zoekt ervaringen op. De elementen staan altijd in relatie tot elkaar. De lerende reflecteert altijd in relatie tot zichzelf, de ander en zijn omgeving. Een dynamische balans want je persoon, je professie, je omgeving en de wereld zijn constant in verandering. Hetzelfde leerproces geldt ook voor de ontwikkelings- en inzetwensen van alle medewerkers. Onderstaand leermodel (figuur 5) laat zien hoe het leren en groeien werkt. Elke lerende doorloopt in zijn leerproces drie fases:

REFLECTEREN

- Wie ben ik?
- Wat wil ik?
- Wat kan ik?
- Waar ben ik?
- Met wie ben ik?
- Wat betekenen ik?

Figuur 5. Leermodel

ERVAREN

Hoe ga ik leren?

DOELEN STELLEN

Wat wil ik leren?

REFLECTEREN

De lerende stelt zichzelf vragen en gaat in dialoog om te groeien in zijn betekenisvolle creativiteit. SintLucas ondersteunt de zoektocht naar de eigen waarden en talenten zodat een lerende antwoord kan geven op de vragen *Wie ben ik? Wat wil ik? Wat kan ik? Wat beteken ik? Met wie ben ik?* En *Waar ben ik?* Ook ervaart hij hoe hij in staat is om zichzelf te ontwikkelen – het ontwikkelen van een growth mindset.

DOELEN STELLEN

De lerende vraagt zich vervolgens af wat hij wil leren en wil bijdragen in de wereld. Hier staat het vragen stellen centraal, zowel op persoonlijk als op professioneel creatief en maatschappelijk gebied. Vanuit deze vragen ontstaan leerdoelen. Wat wil ik leren? Wat heb ik daarvoor nodig?

ERVAREN

De lerende bepaalt hoe hij gaat leren, waar en met wie en doet vervolgens ervaringen op en experimenteert.

Door constante reflectie op ervaringen wordt de lerende zich bewust van zijn leerproces. Is dit de juiste aanpak? Wat heb ik nodig om verder te komen? Hoe kan ik opgedane kennis, vaardigheden en attitudes inzetten binnen een nieuwe context? Er vindt een constante *feedbackloop* plaats binnen de verschillende stappen van het leerproces met een belangrijke rol voor de begeleiders in het geven van constructieve en effectieve feedback.

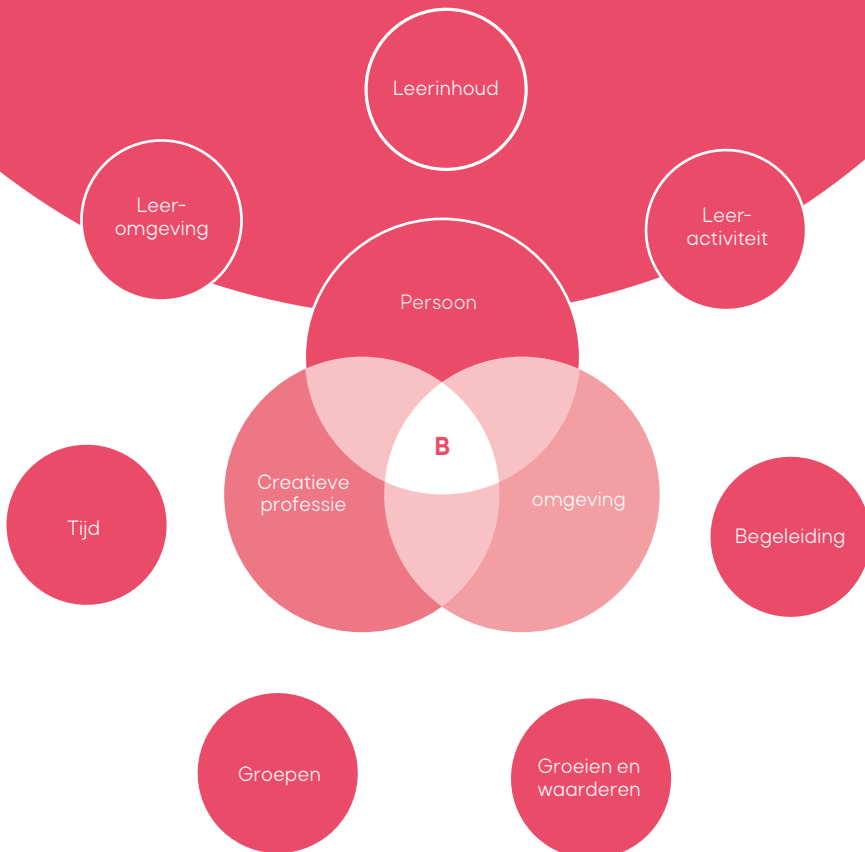
Hoewel iedere lerende telkens dezelfde cyclus doorloopt, groeien de elementen voor iedereen anders. Het model is wendbaar en beweeglijk. Iedere lerende stelt andere doelen en zoekt andere ervaringen op. Er is geen vooraf vastgesteld moment van afstuderen. Bij SintLucas kun je blijven leren.

Om dit proces goed onder de knie te krijgen is er een opbouw in de mate van zelfsturing en verantwoordelijkheid (reflectie, innemen van een metaperspectief, zelfkennis en een *growth mindset*) die van de lerende wordt gevraagd en in inhoudelijke complexiteit. Deze opbouw is steeds afgestemd op de beoogde leerdoelen en de ontwikkeling van de lerende. SintLucas faciliteert het leerproces van de lerende binnen én buiten de bestaande kaders. Initieel en post-initieel ontmoeten elkaar en leren van elkaar.

05.

HET ONDERWIJS VAN LIBI

HET ONDERWIJS VAN **LIBI** IS EEN SAMENHANGEND GEHEEL. OM DIT GOED TE OMSCHRIJVEN HEBBEN WE HET ONDERWIJSONTWERP ONTRAFELD TOT ZEVEN **ONDERDELEN** OP MACRONIVEAU (FIGUUR 6). ONS ONDERWIJS IS ADAPTIEF EN VOOR IEDERE LERENDE **ANDERS**, AFGESTEMD OP TALENT EN IDENTITEIT EN DE WAARDE DIE DE LERENDE WIL EN KAN TOEVOEGEN AAN DE OMGEVING.

Figuur 6.
Curriculair spinnenweb Libi

Leren betekent meebewegen met wat de lerende en de samenleving nodig hebben. Verandering is de constante factor: niet alleen steeds nieuwe ideeën bedenken en nieuwe producten maken, maar ook jezelf als lerende ontwikkelen. Door nieuwsgierig te zijn naar morgen blijft de lerende betekenisvol voor zichzelf en de omgeving.

Op basis van de constante verandering bestaat de onderwijsinhoud uit *actuele* en *evergreen content*.

Actuele inhoud is de flexibele schil rondom de evergreen content die responsief is op werkveld, trends en ontwikkelingen in de creatieve industrie en maatschappij. Deze inhoud ontstaat en verandert door de leervraag van de student.

Evergreen content is min of meer stabiele leerinhoud. De evergreen content staat in relatie tot onder andere de *fundamentals: personality, creativity, entrepreneurship, practice en technology*. Het gaat hierbij om relatief houdbare kennis, vaardigheden, attitudes, waarden en ethiek.

OM DE WISSELWERKING TUSSEN ACTUALITEIT EN EVERGREEN TE STIMULEREN EN ZO DE HOUDBAARHEID VAN DE EVERGREEN CONTENT BLIJVEND TE MONITOREN, HANTEREN WE DE VOLGENDE UITGANGSPUNTEN:

- 1) Creatieve casussen waarin het werkveld en maatschappij participeren stimuleren het binnenhalen van actualiteit.
- 2) Post-initieel onderwijs vermengt zich met initieel onderwijs.
- 3) Dezelfde begeleiders begeleiden post- en initieel onderwijs.
- 4) Er worden experts/inspirators ingezet.
- 5) Er is een nauw verband met het expertisecentrum (o.a. trendonderzoek en onderzoekswerkplaats).
- 6) Er wordt gebruikt gemaakt van *online learning platforms*.
- 7) Expertgroepen monitoren de ontwikkelingen op specifieke kennisdomeinen.

Figuur 5.
Actuele en evergreen content

KSAVE MODEL

De leerinhoud omvat de volle breedte van het KSAVE-model¹: kennis (*Knowledge*), vaardigheden (*Skills*), attitudes (*Attitude*), waarden (*Values*) en ethiek (*Ethics*). In dit model staat beschreven wat internationaal bekend is over de kennis, vaardigheden en attitudes die mensen nodig hebben om te kunnen functioneren in de kennismaatschappij van de 21e eeuw. Bewustheid en ontwikkeling van al deze componenten draagt bij aan de ontwikkeling tot betekenisvolle creatief.

We bieden prikkelende onderwijsvormen aan waarin de lerende (naast het inzetten van kennis, vaardigheden en attitude) wordt uitgedaagd om waarden en ethiek te betrekken bij het creëren van oplossingen. Omdat de lerende als toekomstig creatief onvermijdelijk in aanraking komt met vraagstukken op het gebied van sociale en ecologische duurzaamheid. Onder sociale duurzaamheid, verstaan we mensenrechten, diversiteit, respect voor het individu en kansgelijkheid. Zo ontwikkelt de lerende bewustheid over zijn eigen waarden en die van anderen en krijgt hij inzicht in zijn persoonlijke rol en betekenis in zijn leefomgeving en de wereld.

De toename van technologie en veranderingen in de maatschappij maken dat studenten steeds vaker in aanraking komen met (nieuwe) ethische dilemma's. Studenten moeten worden voorbereid op een kritische en actieve rol in onze steeds veranderende samenleving.

KSAVE IN RELATIE TOT HET BASISMODEL

Door op een hoog abstractieniveau *evergreen content* te benoemen en te relateren aan het basismodel krijgen we een idee van belangrijke generieke inhoudscomponenten binnen het levenslang-leren. In de onderstaande tabel hebben we een (nog onvolledig) beeld geschetst welke inhoudscomponenten dit kunnen zijn.

De inhoud is samengesteld uit de bevindingen van de projectgroep over wat lerenden nodig hebben in 2025 en een interpretatie van de visie en uitgangspunten van de Fundamentals². Inhoudscomponenten gekoppeld aan specifieke designdomeinen zijn in onderstaand overzicht niet meegenomen. Deze, nog nader vast te stellen, basis gebonden in *evergreen* vormt het fundament voor de lerende om te kunnen spelen, creatief zelfvertrouwen op te bouwen, experimenteren, innoveren, combineren, alternatieven vormen en andere zienswijze in te kunnen nemen en kritisch te kunnen denken.

	KNOWLEDGE	SKILLS	A-V-E
PERSOONLIJK	Filosofie Psychologie Sociologie	Zelfsturing Autonomie Kritisch denken Reflecteren Ontspannen <i>Mindfulness</i> Leren leren Feedback ontvangen Doelen stellen	<i>Growth mindset</i> Nieuwsgierig Zelfvertrouwen Durf Vragen stellen
PROFESSIE	ICT-geletterdheid Toegepast Rekenen Trends en ontwikkelingen Creativiteitsmethoden Semiotiek Leren kijken Kunst(-geschiedenis) Wet- en regelgeving	Experimenteren Improviseren Onderzoekend vermogen Oplossend vermogen Samenwerken Analyseren Conclusies trekken Toepassen crea-tech-nieken Visualiseren (ver-beelden) Overtuigen Netwerken <i>Trendwatchen</i> Presenteren	Initiatiefrijk Proactief Anticiperend Spelend Creatief zelfvertrouwen Toekomstgericht Gedreven (energie) Ondernemend
OMGEVING	Mediawijsheid <i>Bio-mimicry</i> Nederlands Engels Cultuur Ethiek	Communiceren Dialogo voeren Bear-gumenteren Feedback geven Verbinden Discussiëren Taalvaardigheid	Weerbaarheid Veerkracht Lokaal + mondiaal bewustzijn Adaptief Empathisch Participerend Cultureel bewust Waarde willen toevoegen Afwegend Natuur als mentor Milieubewust Respect <i>Open minded</i> Inspireren Motiveren

Libii

TOEKOMSTBESTENDIG LEREN VOLGENS DE DRIETRAPSPROCEDURE

Als gevolg van de nieuwe vaardigheden die nodig zijn om voorbereid te worden op een niet-bestaand beroep, werken we volgens de drietrapsprocedure van Paul Kirschner. De gedachte achter het drietrapsmodel is dat de eerste en de tweede trap de basis leggen voor de verdere ontwikkeling in de toekomst. De drietrapsprocedure is een doorlopend iteratief proces. Met andere woorden: de lerende doorloopt meerdere malen de stappen tijdens zijn of haar opleiding, telkens op een ander niveau en met andere, complexer wordende inhoud.

1) HET LEGGEN VAN EEN KENNISFUNDAMENT

Dit kennisfundament biedt de lerende de basis waarop zij kunnen voortbouwen om goed te kunnen functioneren in vervolgonderwijs en in de toekomstige loopbaan.

2) EFFICACY BUILDING

De lerende moet het gevoel krijgen dat zij ook echt iets kunnen met wat zij geleerd hebben. Om dat mogelijk te maken zullen zij moeten beschikken over de nodige competenties om kennis in uiteenlopende situaties toe te passen, problemen op te lossen en te kunnen samenwerken.

3) HOGERE DENKVAARDIGHEDEN

De lerende ontwikkelt hogere-orde denkvaardigheden, zoals metacognitie en reflectie, vaardigheden die aan de basis liggen van een leven lang ontwikkelen en kritisch denken.

WORKFLOW

De werkwijze bij de creatieve casussen en persoonlijke vraagstukken is gebaseerd op een vaste workflow of een generiek designproces.

De lerende doet op allerlei manieren betekenisvolle ervaringen op. Sommige mogelijkheden faciliteert SintLucas, andere creëert de lerende zelf al dan niet met ondersteuning van SintLucas.

Afhankelijk van de leerdoelen en afgestemd op het basismodel kan de lerende gebruik maken van de volgende mogelijkheden (figuur 7):

CREATIEVE CASUSSEN

Creatieve casussen zijn open einde casussen waarin het persoonlijke, de creatieve professie en de wereld bij elkaar komen. Relevante vraagstukken waaraan lerenden in multidisciplinaire teams samenwerken.

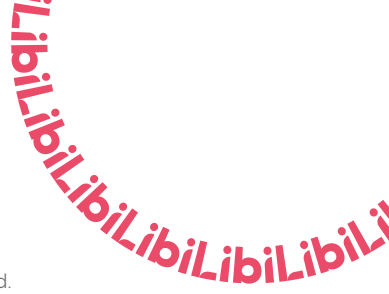

Figuur 7. Leeractiviteiten

CREATIEVE CASUSSEN VOLDOEN DAAROM AAN DE VOLGENDE VOORWAARDEN:

- 1) Ze zijn geformuleerd als uitdagingen die vanuit verschillende perspectieven te bekijken zijn.
- 2) Ze zijn maatschappelijk relevant en sluiten aan bij de actualiteit.
- 3) Ze hebben een open einde. Er zijn dus meervoudige oplossingen mogelijk.
- 4) Ze kunnen alleen in (multidisciplinaire) co-creatie worden opgelost.
- 5) Ze sluiten aan bij de leervraag van de lerende of kunnen vanuit de leervragen van de lerende ontstaan.

SINTLUCAS CREËERT EN FACILITEERT IN SAMENWERKING MET PARTNERS DEZE VRAAGSTUKKEN VOOR DE LERENDEN. (GROEPEN) LERENDEN KUNNEN OOK INITIATIEVEN INDIENEN VOOR CREATIEVE CASUSSEN, BIJVOORBEELD ALS ZE TEGEN EEN VRAAGSTUK AANLOPEN BIJ HUN BIJBAAN.

PERSOONLIJKE VRAAGSTUKKEN

Persoonlijke vraagstukken zijn vraagstukken die de lerende formuleert vanuit zijn persoonlijke leerdoelen. Het 'hoe', 'waar' en 'wanneer' van het vraagstuk ligt in de basis in bij de lerende zelf. In overleg met zijn coach plant de lerende zelf het leertraject waarmee hij zijn leerdoelen wil behalen. De lerende initieert de leeractiviteiten en wordt hierbij door SintLucas ondersteund. Persoonlijke vraagstukken kunnen binnen en buiten SintLucas plaatsvinden en voldoen aan de volgende voorwaarden:

- 1) Ze ontstaan vanuit de leervraag van de lerende.
- 2) Ze zijn geformuleerd als een uitdaging.
- 3) Ze kunnen gewaardeerd worden aan de hand van de persoonlijke leerdoelen van de lerende.

Voor zowel creatieve casussen als persoonlijke vraagstukken geldt dat de lerende kan besluiten tot deelname aan verschillende werkplaatsen om *just-in-time* te werken aan het verwerven van kennis en vaardigheden die gewenst zijn om de vraagstukken tot een goed einde te brengen.

INFORMELE ERVARINGEN

Informele ervaringen zijn ervaringen die de lerende opdoet buiten het formele schoolcircuit. Levenservaringen dragen bij aan ontwikkeling. Leren doe je immers overal: bij de sportclub, in een band, in (vrijwilligers-)werk, tijdens inspiratiemomenten als een museumbezoek of excursie, door de levenservaringen die je opdoet, etc. Het zijn ervaringen die niet vooraf gekoppeld zijn aan persoonlijke en/of collectieve leerdoelen, maar daar wel aan bijdragen. SintLucas nodigt daarom lerenden uit hun elders opgedane leerervaringen te betrekken bij hun ontwikkelingsproces richting betekenisvolle creativiteit. Informele ervaringen voldoen aan de volgende voorwaarden:

- 1) Ze sluiten aan bij persoonlijke en/of collectieve leerdoelen.
- 2) Ze kunnen gewaardeerd worden aan de hand van de persoonlijke leerdoelen van de lerende.

JUST-IN-TIME KENNIS EN VAARDIGHEDEN

Voor zowel creatieve casussen als persoonlijke vraagstukken zijn er verschillende mogelijkheden om *just-in-time* gewenste kennis en vaardigheden te verwerven. De lerende neemt regie waardoor de motivatie toeneemt. Door deze *just-in-time* aan te bieden, worden theorie en praktijk goed geïntegreerd en blijft de aansluiting bij vernieuwingen in de 'brede' creatieve industrie gegarandeerd. Ook de begeleider of coach blijft leren.

05^c

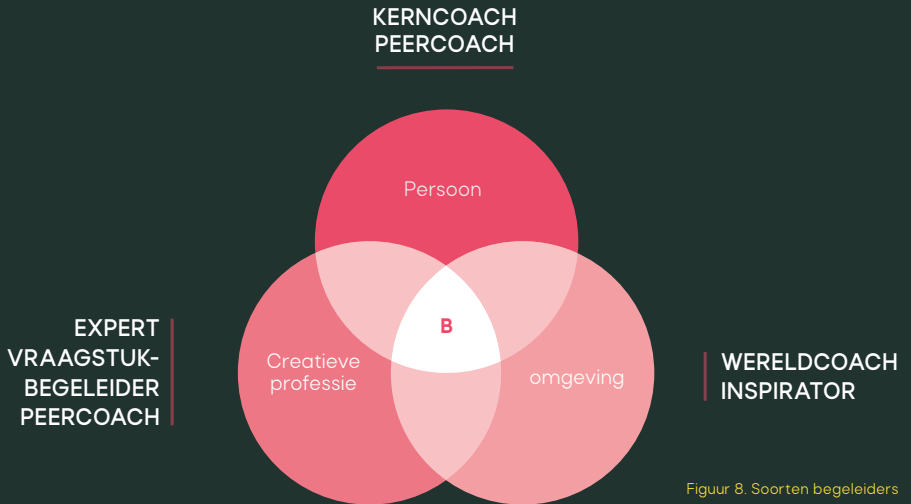
BEGELEIDEN

Maatwerk in het inrichten van het eigen onderwijs betekent dat ook van de begeleiders maatwerk nodig is. Zo is het voor de één belangrijk om hulp te krijgen bij het ontdekken van volgende stappen terwijl een ander die stappen juist alleen wil zetten. Begeleiders houden rekening met deze verschillen en geven ruimte aan de lerende om in te spelen op de specifieke context en om de regie te nemen.

Ook de mate van bewustwording over het groeiproces kan verschillen. De één is zich bewust van zijn groei, een ander onbewust. Door dit bewustzijn te stimuleren ontstaan steeds weer andere vragen en antwoorden op de basisvragen:

Wie ben ik? Wat wil ik? Wat kan ik? Wat beteken ik? Met wie ben ik? En waar ben ik?

Een lerende wordt tijdens zijn verblijf op SintLucas begeleid door verschillende soorten begeleiders: (peer)coaches, vraagstukbegeleiders en experts (figuur 8). Naast interne coaches zijn er buiten SintLucas ook belangrijke begeleiders en inspirators aanwezig die bijdragen aan de persoonlijke groei. Begeleiders hebben een open houding en handelen op basis van gelijkwaardigheid. Begeleiders en lerenden leren van en met elkaar en zetten hun netwerk in om het leren te bevorderen.

Figuur 8. Soorten begeleiders

KERNCOACH

De kerncoach faciliteert en regisseert het leerproces van de lerende. Hij heeft een holistische kijk op het groeiproces en begeleidt de lerende rondom de basisvragen: *Wie ben ik? Wat wil ik? Wat kan ik? Wat betekenen ik? Met wie ben ik? Waar ben ik? Wat wil ik leren?* en *Hoe kan ik dit leren?*

De kerncoach is een vaste 'aanlegplaats' voor de lerende en biedt een veilige sfeer door een open houding op basis van gelijkwaardigheid (iedereen leert van én met elkaar). De kerncoach jaagt het vuur aan, faciliteert en leert het de lerende zelf te doen.

De kerncoach wordt door SintLucas gefaciliteerd en kan ook als externe worden ingevlogen, bijv. een alumni. Van de kerncoaches worden belangrijke coachende vaardigheden verwacht en er zijn intervisiemomenten met andere kerncoaches. De kerncoach heeft zijn focus op het leerproces van de lerende. Daarbij kunnen ook persoonlijke problemen aan de orde komen die niet binnen de taken en bekwaamheden van een kerncoach passen. De kerncoach kan dan de hulp inschakelen van het Zorg Advies Team. Dit team begeleidt de lerende naar passende hulp binnen of buiten SintLucas.

PEERCOACH

Vanzelfsprekend spelen andere lerenden ook een belangrijke rol in het persoonlijke groeiproces. Door te inspireren, feedback te geven, te spiegelen en mentaal te ondersteunen zijn zij, vanuit onderlinge herkenning, onmisbaar. SintLucas faciliteert en stimuleert daarom peercoaching.

EXPERT

Een expert helpt de lerende met leervragen gericht op het creatieve domein. Deze begeleiders met coachende vaardigheden, doorleven zelf ook de creatieve workflow. De expert stelt vragen op dit gebied, laat de lerende vragen stellen en helpt doelen te bereiken of doelen te stellen. Hij inspireert en brengt vanuit zijn expertise de laatste trends en ontwikkelingen onder de aandacht van de lerende. Hij motiveert de lerende om nieuwe methoden te onderzoeken en verbeteringen in ideeën en ontwerpen aan te brengen. De expert heeft een breed netwerk. Een expert kan binnen en buiten SintLucas werken, bijvoorbeeld in een werkplaats, lab of ontwerp bureau.

VRAAGSTUKBEGELEIDER

De vraagstukbegeleider helpt met vraagstukken, creatieve casussen, maar ook persoonlijke vraagstukken van de lerende. De vraagstukbegeleider heeft kennis van projectbegeleiding en oog voor groepsprocessen in de samenwerking. Hij heeft een holistische kijk op persoonlijke groei, creatieve professie en de wereld. Ook heeft hij een breed overzicht van de mogelijkheden in werkplaatsen, labs en samenwerkingsverbanden en een uitgebreid netwerk voor het doorverwijzen van lerenden. Een vraagstukbegeleider kan van binnen en buiten SintLucas komen.

WERELDCOACH/INSPIRATOR

De wereld is een spiegel en inspireert. We doen er ervaringen op: just-in-time ontmoetingen. In de wereld zijn er tal van rolmodellen en voorbeelden. Ook personen niet verbonden aan SintLucas kunnen coachende vaardigheden hebben die van invloed zijn op de groei van de lerende. Bijvoorbeeld de leidinggevende bij een (bij)baan, een insta-vlogger, de schrijver, de muzikant en de kunstenaar die kunnen inspireren en helpen doelen te bereiken. Ook de natuur heeft hier een plek als mentor door goed te kijken hoe de natuur is opgebouwd. Onze drijfveren en inspiratie komen uit de wereld, ons welzijn wordt er mede door bepaald.

BIJ HET METEN VAN LEERRESULTATEN DRAAIT ALLES OM ONTWIKKELING EN GROEI; GEEN VINKLIJSTJES, MAAR WAARDEREN EN VERZILVEREN IN DIENST VAN DE GROEI VAN DE LERENDE. DOOR CONTINUE FEEDBACK EN REFLECTIE OP ERVARINGEN ONTDEKT DE LERENDE WAAR HIJ IN WIL GROEIEN. FORMATIEVE TOETSING VINDT DOORLOPEND PLAATS EN IS GERICHT OP DE BEGELEIDING VAN HET GROEIPROCES. ER WORDT DOORLOPEND SAMEN MET DE LERENDE GEKEKEN NAAR WAT HIJ NODIG HEEFT OM ZIJN LEERDOELEN TE BEHALEN. HET GEVEN VAN EFFECTIEVE FEEDBACK EN HET KUNNEN ONTVANGEN EN BENUTTEN VAN DEZE FEEDBACK ZIJN HIERBIJ ESSENTIEEL.

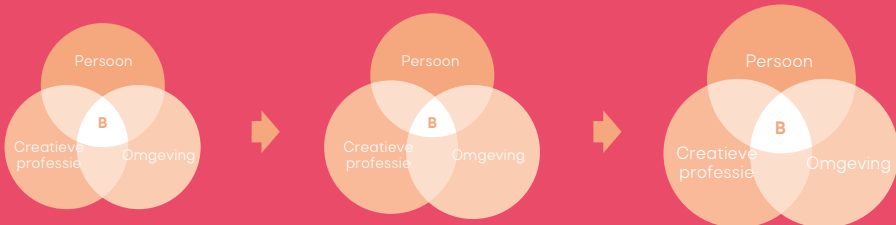
FROZEN MOMENT

Het moment van vastlegging van het geleerde, ofwel het leerdoel, is een *frozen moment*: een kritische analyse van opgedane (werk-)ervaringen. De lerende en de kerncoach besluiten samen wanneer en met wie het *frozen moment* plaatsvindt. Zij bepalen ook waar de lerende op het bewuste moment staat als betekenisvolle creatief.

De input voor een *frozen moment* kan uit diverse bronnen komen: zelf-assessments (vanuit eigen leerdoelen), *peer-assessments*, waarderingen vanuit labs en werkplaatsen, public ratings (*challenges, of events*) of het eigen portfolio (proces- en/of productshowcase).

De lerende groeit in zijn kennis, vaardigheden en attitudes waardoor de drie elementen van het basismodel groeien (bijvoorbeeld *growth mindset*, zelfsturend vermogen, maatschappelijk verantwoord gedrag, creatief denken). Die inhoud van en verbinding tussen de elementen verschilt per lerende, afhankelijk van zijn leerdoelen en toekomstwensen. Voor de één kan het persoonlijke element twee keer zo groot zijn dan het element creatieve professie. De ander gaat op wereldreis waardoor het element wereld drie keer zo groot is. Er is altijd overlap tussen de elementen in meer of mindere mate.

De grootte en verhouding van de elementen tot elkaar vormen de persoonlijke, actuele uitkomst van het *frozen moment*. Vanuit het verworven inzicht tijdens een *frozen moment*, bepaalt de lerende samen met zijn kerncoach wat zijn volgende leerdoelen worden.

EFFECTIEVE FEEDBACK

Het geven en ontvangen van effectieve feedback is essentieel om te groeien. We streven naar de meest waardevolle feedback door de 'waarom-vraag' te bespreken met de lerende, in combinatie met zijn aanpak en de uitkomst (inhoud, proces en persoonsvorming).

Middels effectieve feedback krijgt de lerende antwoord op drie vragen:

Waar werk ik naartoe?

Feed-up richt zich op de vraag: waar werk ik naartoe? *Feed-up* refereert daarmee aan de verwachte prestatie.

Hoe doe ik het tot nu toe?

Feedback richt zich op de vraag: hoe doe ik het tot nu toe? Feedback heeft betrekking op alle opmerkingen die te maken hebben met de tot dan toe geleverde prestatie.

Hoe nu verder?

Feed-forward richt zich op de vraag: hoe nu verder? *Feed-forward* geeft aan dat de leerling voor toekomstige prestaties aandacht dient te besteden aan bepaalde ontwikkelpunten.

EFFECTIEVE FEEDBACK MOET AAN ONDERSTAANDE VOORWAARDEN VOLDOEN:

- 1) Duidelijkheid over doelen, beoordelingscriteria en verwachte prestatie, omdat de feedback anders enkel een opdracht wordt.
- 2) Duidelijkheid over hoe de verwachte prestatie bereikt kan worden.
- 3) Heldere en volledige formulering.
- 4) Ondersteunend voor motivatie en zelfvertrouwen.

De lerende is nooit uitgeleerd en groeit met zijn zelfkennis, ervaringen en netwerk steeds verder als mens en professional.

De lerende beschikt over een digitaal portfolio waarin hij blijk geeft van zijn persoonlijke en professionele ervaringen. Certificaten, badges en dergelijke kunnen onderdeel zijn van dit portfolio. Ook met vieringen, exposities en festivals toont de lerende zijn ideeën en experimenten, samen met en aan zijn omgeving. Zo is waarderen ook gekoppeld aan de wereld om hem heen.

BESTE **SIMON**, MORGEN MAG IK JOU VOOR HET EERST VERWELKOMEN BIJ SINTLUCAS!

Door jouw aanmelding vertrouwen we erop dat je graag wilt leren. Binnen SintLucas geef jij zelf richting aan jouw leertraject, maar zijn we ook samen onderweg.

Bij het meten van leerresultaten draait alles om jouw ontwikkeling en groei en jou de beste versie van jezelf te laten zijn. We vinken niet af zoals je gewend bent, maar we waarderen. Hiermee bedoelen we dat toetsing een doorlopend proces is waarbij je steeds inzicht krijgt in je eigen leerproces.

Ik als kerncoach, de experts, peers en jouw inspirators kijken continu samen met jou naar wat je nodig hebt om jouw leerdoelen te behalen.

Je gaat aan de slag met vraagstukken, experimenteert in labs en maakt dingen mee in je omgeving. Al deze ervaringen zijn input voor een moment van vastlegging van het geleerde, een soort kritische analyse of evaluatie.

Ik stel je alvast een vraag waar je ter voorbereiding over na kunt denken; wat wil jij graag leren?

Ik kijk er naar uit om je te ontmoeten.

Jouw kerncoach Karim

Karim (kerncoach)

Onderwijs bij SintLucas vraagt om groepsvormen waarin iedereen mag zijn wie hij is, om te worden wie hij is in relatie tot de wereld en tot zijn creatieve professie. Belangrijk is dat dit gebeurt in een stimulerende en veilige sfeer, alleen dan ontwikkelt een lerende zich optimaal. Dit kan op diverse on- en offline manieren; individueel of in verschillende groepsvormen.

SintLucas onderscheidt de volgende groepsvormen:

DE KERNGROEP

De kerngroep is de 'basis' van alle lerenden tijdens het verblijf op SintLucas. Deze bestaat uit 6 tot 8 lerenden. De kerncoach stimuleert en bewaakt een veilige en open sfeer in de kerngroep waardoor het gevoel van 'thuisbasis' ontstaat en de lerenden zich optimaal kunnen ontwikkelen. In de kerngroep staan de basisvragen van het leerproces centraal: *Wie ben ik? - Wat wil ik? - Wat kan ik? - Wat beteken ik? - Met wie ben ik? - Waar ben ik? - Wat wil ik leren? en Hoe kan ik dit leren?* In de kerngroep inspireren lerenden elkaar, leren ze van elkaar en reflecteren ze (met) elkaar op ervaringen die voortkomen uit het leerproces, dit alles op basis van gelijkwaardigheid.

Vanuit de kerngroep vliegt de lerende uit om allerlei ervaringen op te doen middels creatieve casussen, persoonlijke vraagstukken, werkplaatsen, workshops, etc. De opgedane ervaringen, inzichten en vragen neemt de lerende mee terug in de kerngroep. Daar vormen ze de basis voor de waarderingsmomenten middels *frozen moments*.

De kerngroep is losgekoppeld van 'creatieve richtingen'. Een kerngroep is een multidisciplinaire, verticale groep (verschillende leerjaren door elkaar heen). Deze worden op een natuurlijke wijze samengesteld door de lerende zelf (op basis van persoonlijke, maatschappelijke of creatieve interesses) of op meer geregisseerd basis door middel van leerstijlen, vloerankers, etc. Er is regelmatig contact tussen kerngroepen onderling om elkaar te versterken in het leren. Ook medewerkers en alumni kunnen onderdeel zijn van een kerngroep. Het veiligheidsgevoel in de groep moet daarbij wel gewaarborgd zijn.

De kerncoaches van de verschillende kerngroepen hebben intervisiemomenten in kleine groepen. Zo blijven zij ook van elkaar leren en wordt de kwaliteit binnen de kerngroepen bewaakt.

FACULTATIEVE GROEPEN

Lerenden vormen ook groepen die spontaan ontstaan op basis van gemeenschappelijke vragen, interesses en drijfveren. De grootte van een facultatieve groep is afgestemd op het proces en de leerdoelen.

EXPERTISE-GROEPEN

De lerende ontwikkelt zijn expertise in *hubs*, experimenteeruimtes, ateliers, werkplaatsen, labs, via workshops, *online learning tools*, etc. Deze groepen zijn gebaseerd op (persoonlijke) interesses en de wil om daar (gezamenlijk) expertise in op te doen.

Een lerende kan tegelijkertijd lid zijn van verschillende expertisegroepen. De lerende kan jarenlang in dezelfde expertisegroep in een werkplaats zitten, maar kan ook regelmatig wisselen. Al naar gelang zijn leerdoelen en wensen. Expertisegroepen kunnen zowel facultatief als geregisseerd worden samengesteld en worden begeleid door experts. Dit zijn experts op het gebied van werken, maar ook leven (denk aan een meditatie- of bewegingscoach).

INDIVIDUEEL

Leren is niet altijd nodig of wenselijk in een groep. Soms kan juist het individueel ervaringen opdoen heel waardevol zijn. Lerenden bij SintLucas kunnen door middel van persoonlijke vraagstukken individuele trajecten initiëren en één op één begeleiding krijgen.

POST-INITIEEL ONDERWIJS

Voor adaptief onderwijs zijn ontwikkelingen uit de buitenwereld van groot belang. Post-initieel lerenden zijn dan ook van toegevoegde waarde omdat zij veel kennis en ervaring binnen het onderwijs brengen waar anderen van kunnen leren. Andersom werkt het ook: de frisse blik van jonge mensen kan voor werkenden de horizon verbreden. Vanuit het netwerk van alumni krijgt post-initieel onderwijs de komende jaren vorm.

GROEPSSAMENSTELLING

Bij SintLucas zijn er samenwerkingen tussen verschillende perspectieven en praktijken:

- 1) Binnen en tussen disciplines.
- 2) Binnen de onderwijskolom mbo.
- 3) Tussen vmbo, mbo, havo, hbo en wo.
- 4) Tussen initieel en post-initieel.
- 5) Met experts uit verschillende disciplines.
- 6) Met alumni.
- 7) Met lokale, regionale en internationale partners.

BEGELEIDERSGROEPEN:

Ook coaches en experts willen en kunnen samen leren bij SintLucas. Ook zij ontwikkelen zich op diverse manieren; individueel of in verschillende groepsvormen. Deze vormen staan hieronder beschreven.

Kerncoachgroepen

Coaches in kerngroepen leren van en met elkaar, middels regelmatige intervisiebijeenkomsten en workshops / trainingen. Een groep kerncoaches heeft samen de verantwoordelijkheid over de lerenden in hun kerngroepen.

Expertgroepen

Expertgroepen monitoren de ontwikkelingen op specifieke kennisdomeinen en onderhouden samen hun kennis en leerinhouden. Omdat expertgroepen bestaan uit medewerkers met een aanstelling binnen SintLucas en uit experts van buiten, is er goed zicht op de trends en ontwikkelingen in het werkveld en de maatschappij, waardoor de leerinhoud actueel is en blijft.

Ontwikkelgroepen

Ontwikkelgroepen houden zich bezig met alle nodige en gewenste onderwijsvernieuwingen. Zij ontwikkelen en implementeren op projectmatige basis nieuwe onderwijsconcepten. Ook in ontwikkelgroepen bevinden zich experts van binnen en buiten SintLucas.

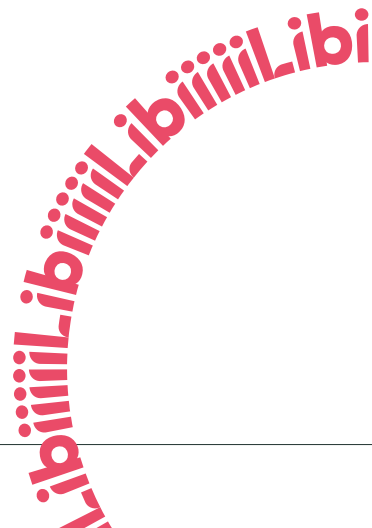
TIJD

BIJ SINTLUCAS IS LEVEN EN LEREN AFGESTEMD OP HET BIORITME EN DE INDIVIDUELE BEHOEFTE VAN DE LERENDE. ELKE LERENDE BEPAALT ZO VEEL MOGELIJK ZELF HET TEMPO WAARIN HIJ LEERINHOUD TOT ZICH NEEMT, WELKE LEERACTIVITEITEN HIJ KIEST OF CRÉÉERT EN WANNEER EN WAAR HIJ LEERT. HIJ PLANT, MONITORT, REFLECTEERT EN EVALUEERT ALTIJD IN RELATIE TOT ZICHZELF, DE ANDER EN DE WERELD SAMEN MET DE KERNCOACH.

Afstemming op het bioritme betekent bijvoorbeeld dat nieuwe stof voor de ene lerende mogelijk in de ochtend wordt aangeboden en dat de verwerking hiervan in de (na)middag gebeurt. Voor een andere lerende werkt het beter andere tijdstippen aan te houden. Door technologische ontwikkelingen kan tijd- en plaatsafhankelijk geleerd worden. Even ontstressen na een langere periode van inspanning helpt de lerende om creatieve inspiratie op te doen.

FLEXIBEL LEREN

De studieduur van de lerende is flexibel en afhankelijk van persoonlijke keuzes en tempo. Leertrajecten zijn zelf (in overleg) samen te stellen, er is geen vaste planning. Het moment van afstuderen is dan ook niet vooraf vastgesteld en de lerenden krijgen geen diploma. Bij SintLucas kun je blijven leren; initieel en post-initieel lerenden (alumni) ontmoeten elkaar en leren van elkaar. Met een uniek (online) portfolio kan de lerende zijn kwaliteiten en waarde voor de wereld op ieder moment tonen. Doordat SintLucas de groei van de lerende centraal zet en hem daarbij maximaal ondersteunt, maakt het niet uit wanneer een lerende in-, door-, herin- en uitstroomt. Logischerwijs komen zo ook initieel en post-initieel onderwijs samen.

HET IS MAANDAG, NADAT IK MIJN DOCHTER HEB AFGEZET EN RUSTIG AFSCHIED HEB GENOMEN BIJ DE KINDEROPVANG FIETS IK NAAR **SINTLUCAS** IN EINDHOVEN. IK START MIJN LAPTOP OP EN KIJK IN DE PLANNING VOOR DEZE WEEK. GELUKKIG KAN IK 60% VAN DE AFSPRAKEN EN LESSEN **ZELF** INPLANNEN EN AFSTEMMEN OP MIJN LEVEN MET MIJN DOCHTERTJE.

SOPHIE

(LERENDE, 18 JAAR MET KINDJE VAN 9 MAANDEN)

MAANDAG (KINDEROPVANG)	DINSDAG (MOEDER)	WOENSDAG (KINDER- OPVANG)	DONDER- DAG (THUIS)	VRIJDAG (MOEDER)
10.00-10.45 coachgesprek	10.00-12.00 creatieve casus	10.00-11.30 intervisie met de kerngroep		9.00-12.00 creatieve casus uitwerken op locatie bij de klant. 12.00 bellen met expert
13.00-16.00 les glasmosaïek in atelier	online leren	12.30-16.30 creatieve casus uitwerk- en op locatie bij de klant.	evaluatie SL invullen halfjaarlijkse actie	14.00-17.00 week afsluiten planning opstellen
20.00-21.30 uitwerken persoonlijk vraagstuk		19.30-20.30 opdracht- geversoverleg met de klant	20.00-22.00 online leren	

NA EEN JAAR WEET IK NOG NIET ECHT WAT IK WIL. IK WIL EEN CREATIEF BEROEP MET EEN COMBINATIE VAN MAKEN EN ONTWERPEN. DE KOPPELING TUSSEN ICT EN EEN PRODUCT ALS MARKETINGTOOL HEEFT MIJN INTERESSE. TERWIJL IK ME HAD AANGEMELD OMDAT IK DACHT DAT IK INTERIEURVORMGEVER WILDE WORDEN. DIT JAAR GA IK VERSCHILLENDE TECHNIEKEN UITPROBEREN. DAARNAAST DOE IK MEE AAN EEN PROJECT VAN 6 MAANDEN VOOR EEN KINDEROPVANGORGANISATIE DIE EEN MARKETINGTOOL WILLEN ONTWIKKELEN.

Het coachgesprek gaat over wat ik doe en wat ik wil doen. We gaan in dialoog over waar ik naartoe wil en hoe ik daar kom. Ook het regelen, plannen en inrichten van mijn leerpad komt aan bod. Middels reflectie en feedback kom ik steeds een stap verder in mijn betekenisvolle creativiteit.

Om ervoor te zorgen dat lerenden zich ontwikkelen als professionals die duurzaam (in de creatieve sector) aan de slag kunnen, is het belangrijk dat het leren gebeurt in een omgeving met een optimale mix tussen de persoonlijke vraagstukken, de beroepscontext en de ervaringen uit het leven zelf. In een hybride leeromgeving waar leren, werken en leven samenkomen en verweven zijn. Elke fysieke of virtuele plek kan dan ook een leeromgeving zijn. De wereld binnen SintLucas staat in verbinding met de wereld buiten SintLucas. De omgeving maakt gebruik van de creatieve expertise van SintLucas en andersom. Het expertisecentrum biedt structuur en ondersteuning in het samen opzetten en leren van onderzoeken en experimenten.

FACILITEITEN

Voor de lerenden worden door SintLucas de volgende faciliteiten aangeboden:

Fysiek onderwijs

De ruimtes die SintLucas faciliteert worden op basis van de individuele of collectieve behoeftes van lerenden ingericht. De workflow van lerenden (denk aan stilte- en ontmoetingsplekken), de vraag naar het verwerven van bepaalde expertises en trends en actualiteiten vormen hiervoor de uitgangspunten. Mogelijke functionele ruimtes zijn: *hubs*, werkplaatsen of *maker spaces*, bedrijfsplaatsen, (experimenteer-)labs, ateliers, (virtuele) vergaderruimtes, een theaterzaal, culturele broedplaatsen en een 'thuishonk' (voor het opbergen van spullen).

SintLucas deelt en creëert zijn faciliteiten met de buitenwereld. Dit betekent dat faciliteiten ook open staan voor partners, het werkveld en de lokale/regionale en internationale omgeving. Zo ontstaan er kleine netwerken waarin iedereen van elkaar leert.

Online-onderwijs

SintLucas faciliteert online leren. Lerenden kunnen, op het moment dat het hen uitkomt, gebruik maken van in- en externe leerplatforms, van experts binnen en buiten SintLucas en van digitale coaching op afstand. Hiermee maakt SintLucas plaats- en tijdonafhankelijk, just-in-time onderwijs mogelijk.

IK HEB GEKOZEN VOOR SINTLUCAS ALS THUISBASIS EN ZO VOELT HET OOK ECHT.

IK KAN OVERAL TER WERELD MIJN MODULES VOLGEN, ZOWEL DIGITAAL ALS FYSIEK. MAAR WAT ZO FIJN IS AAN EEN VASTE THUISBASIS IS HET CONTACT MET MIJN MEDESTUDENTEN EN MET MIJN BEGELEIDERS. IN DEZE WERELD VOL TECHNOLOGIE IS HET BELANGRIJK DAT DE ERVARING EN HET EMPATHISCH VERMOGEN BLIJVEN BESTAAN. DAT KAN ENKEL DOOR MIDDEL VAN ECHT CONTACT, DAAR KAN GEEN TECHNOLOGIE TEGENOP!

Mijn kerncoach helpt mij op zoek te gaan naar de autonome, creatieve en kritische ik. Ze stelt kritische vragen en gaat echt met me in gesprek, zodat ik zelf met mijn nieuwsgierige houding op zoek kan gaan naar wie ik ben en wat ik wil. Ook leer ik veel van het netwerk binnen SiNTLUCAS. Ondernemers, studenten van andere scholen, buurtbewoners, noem maar op.

Iedereen die op de één of andere manier werkt of leert met creatieve oplossingen kan deelnemen. Want die creativiteit, dat is lastig te vervangen door de technologie. Dit netwerk is een authentieke leeromgeving waarbinnen studenten samenwerken met experts. Iedereen leert van en met elkaar. Iedereen werkt aan andere doelen, maar we hebben het gevoel dat we het samen doen, dat we er voor elkaar zijn!

Daan
(lerende, 21 jaar)

SINTLUCAS ERKENT DAT TECHNOLOGIE EEN DEEL VAN HET LEVEN IS EN MAAKT HIERBIJ DE KEUZE OM DE MENS ALTIJD CENTRAAL TE STELLEN. HET OP EEN VERANTWOORDE MANIER OMGAAN MET EN HET BENUTTEN VAN TECHNOLOGIE OP EEN CREATIEVE BETEKENISVOLLE MANIER STAAT VOOROP. LERENDEN BEREIDEN ZICH VOOR OP HET BENUTTEN VAN TECHNOLOGIE BINNEN HET BREDE CREATIEVE DOMEIN ÉN DE MAATSCHAPPIJ.

Om kennis te maken met en het creatief gebruiken van technologieën, is experimenteren van groot belang. SintLucas stimuleert dit door nieuwe technologieën aan te reiken en lerenden uit te dagen toepassingen te bedenken.

Technologieën ontwikkelen zich razendsnel. SintLucas weet dat het op technologisch gebied altijd achterloopt op de ontwikkelingen in de buitenwereld. Daarom hebben het expertisecentrum, de expertgroepen, begeleiders, ondersteunende diensten en niet in de laatste plaats de lerende zelf, de rol om altijd nieuwsgierig te blijven naar vernieuwingen en deze vernieuwingen te delen met elkaar.

DE LERENDE EN TECHNOLOGIE

Iedereen onderzoekt en leert een betekenisvolle creatieve bijdrage te leveren door het inzetten van technologieën. Door te experimenteren met verschillende technologieën en hierover met elkaar in gesprek te gaan ontstaat een open blik op toekomstige mogelijkheden.

Maar er is ook oog voor de keerzijde van technologieën; wat het met mensen doet en de angsten die kunnen ontstaan. We gebruiken deze kennis om te blijven dromen, bouwen en creëren met nieuwe technologieën.

In de verschillende werkplaatsen, *makerspaces*, of anders, zijn altijd de nieuwste technologische *tools* aanwezig. Deze faciliteiten kunnen binnen of buiten SintLucas gepositioneerd zijn, maar zijn altijd toegankelijk voor lerenden.

Technologie gebruiken begint met technologie begrijpen. Een belangrijke taak voor SintLucas is dan ook om de lerenden bewust te maken van de consequenties van het gebruik. Lerenden ontwikkelen de vaardigheid om technologieën te doorgronden. Denk bijvoorbeeld aan het beschermen van ingevoerde persoonsgebonden data of de invloed van technologie op ons denken en handelen en bijvoorbeeld de verhouding tussen onze menselijke capaciteiten en technologie.

BIJDRAGE TECHNOLOGIE

Technologie staat op SintLucas zoveel mogelijk in dienst van de ontwikkeling van de lerenden tot betekenisvolle creativiteit. Enkele gebieden waar technologie hierin een belangrijke rol gaat spelen zijn:

Waarderen: Lerenden en begeleiders hebben behoefte aan een digitaal waarderingssysteem om hun eigen leerproces zichtbaar te maken en te plannen. Een systeem dat het reflectieproces ondersteunt, de lerende eigenaarschap geeft over zijn eigen proces, dat plaats- en tijdsafhankelijk kan worden gebruikt en toegankelijk is voor andere belanghebbenden, zoals coaches en/of begeleiders.

Leren: Om te onderzoeken welke manieren van begeleiden en faciliteren ondersteunend zijn bij het leren van de lerenden, zijn learning analytics een goede informatiebron. Dit kunnen verschillende analyses zijn; van coach-evaluaties tot stressniveaumetingen van lerenden. De opgehaalde informatie kan worden gedeeld en als leermoment worden ingebracht en besproken worden binnen kerngroepen, teams en expertgroepen. De kwaliteit van handelen van zowel lerenden als begeleiders kan op deze manier continue worden verbeterd. Verder onderzoek naar de mogelijkheden en effectiviteit van learning analytics is hiervoor nodig.

Agenda-gestuurd werken: Alle lerenden bij SintLucas werken agenda-gestuurd. De lerende is, conform het bedrijfsleven, baas over zijn eigen planning. Bijeenkomsten moeten flexibel gepland kunnen worden, beschikbaarheid of aanwezigheid van anderen eenvoudig ingezien worden en ruimtes en faciliteiten makkelijk te reserveren.

SintLucas platform: Daarom is er behoefte aan een platform waarin alle lerenden, begeleiders en participanten van SintLucas gevonden en met elkaar verbonden kunnen worden. Hierin zijn talenten, passies, expertises, opleidingen, ervaringen, aanbod en wensen opgenomen. Elke gebruiker is beheerder van zijn eigen content. Het platform kan ook dienen als persoonlijk portfolio van de lerende.

LinkedIn SintLucas: Het netwerk van SintLucas vormt de kern in het leren en inspireren van en met elkaar. Daarom is er behoefte aan een platform waarin alle lerenden, begeleiders en participanten die zijn verbonden aan SintLucas gevonden en met elkaar verbonden kunnen worden. Hierin zijn talenten, passies, expertises, opleidingen, ervaringen, aanbod en wensen in opgenomen. Elke gebruiker is beheerder van zijn eigen content. Het platform kan ook dienen als persoonlijk portfolio van de lerende.

Vraag-gestuurd faciliteren: Om vraag-gestuurd en adaptief te kunnen reageren op maatschappelijke ontwikkelingen en (individuele) behoeften, gaan we flexibel om met faciliteiten. Er is daarom behoefte aan technologische oplossingen die op regelmatige basisinzicht kunnen geven in het daadwerkelijke gebruik van en de (veranderende) behoeften in ruimtes en faciliteiten.

libiLibiLibiLibiLibiLibiLibiLibiLibi

BIJLAGEN

“SCHOOL IS GEEN VOORBEREIDING OP HET LEVEN, MAAR HET LEVEN ZELF.”

LIBI

Niets is zo veranderlijk als het leven, Libi is Sranantongo voor leven en is overgenomen door jongeren in 'straattaal'. Dit vraagt om aanpassingsvermogen en het vermogen om nieuwe dingen te leren, altijd en overal met een nieuwsgierige blik. SintLucas past zich aan, precies daar waar en wanneer dat nodig is. Betekenisvol leren en creëren, soms samen en soms apart, maar altijd in verbinding met elkaar.

Creativiteit is onlosmakelijk verbonden met menszijn. We veranderen, vernieuwen, verbinden, improviseren en laten gebeuren: een spel tussen lichaam en geest. SintLucas creativiteit dient de samenleving op een originele, unieke manier. Want het meest creatieve dat je ooit zult ondernemen is het creëren van je eigen identiteit.

We stellen onszelf hierbij vragen en werken aan oplossingen die ertoe doen, met de natuur als raadgever. Altijd actueel, autonoom en in verbinding met de wereld. Vraagstukken brengen de lerende in beweging, verbinden het nu met de toekomst en verbinden organisaties en sectoren met elkaar.

We leren fouten maken, conflicten oplossen en diverse antwoorden vinden. We onderzoeken wat technologie voor ons betekent, hoe we ermee omgaan en hoe het ons kan helpen.

We leren wie we zijn en hoe we van betekenis kunnen zijn voor onze omgeving. En hoe onze omgeving van invloed is op ons. Dit leren we op de manier die het best bij ons past en met de juiste begeleiding. Ons creatief zelfvertrouwen groeit door te experimenteren en grenzen te verleggen. Leven draait niet alleen om presteren maar om plezier in het ontdekken van morgen.

De bedoeling van Sint Lucas ligt niet in het uitvoeren van het primaire proces, niet in het aanbod van het onderwijs. Maar in iets wat daar nog achter ligt: het gaat om de betekenis van dat onderwijs in het leven van die ander. Waartoe leidt SintLucas op?

BETEKENISVOLLE CREATIEVEN

NIEUWSGIERIG NAAR MORGEN

BIJLAGE 2:

OVERALL THEMA'S

BETEKENISVOLLE CREATIVITEIT

Creativiteit is onlosmakelijk verbonden met menszijn. Wij zijn in contact met elkaar en de natuur. We creëren, vernieuwen, improviseren en laten gebeuren; een spel tussen lichaam en geest. Creativiteit is een lastig obstakel voor automatisering en daardoor belangrijker dan ooit. Het biedt ons veerkracht en zingeving in moeilijke tijden. De actualiteit uit het leven bepaalt ons leren en dat vereist aanpassingsvermogen, nieuwsgierigheid en improvisatievermogen van iedereen. Creativiteit is de kunst 'het' te laten gebeuren en daarom geven we ruimte aan nieuwe verhalen, mindful spelen, plezier beleven, creatieve bezinning en experiment. Zo prikkelen we verbeeldingskracht en blijven we onszelf verwonderen.

De lerende en begeleider staan in relatie tot elkaar en stellen zichzelf lastige vragen, denken samen kritisch en werken samen aan antwoorden en oplossingen die ertoe doen. Autonoom maar altijd in verbondenheid met de natuur. We onderzoeken nieuwe design domeinen zoals regeneratief design, biobased design en speculatief design omdat de mogelijkheden om in te grijpen in onze eigen biologische processen toeneemt.

Creative methodieken – zoals Design Thinking, Frame Innovation en Creative Problem Solving – helpen ons om vanuit de juiste mindset vakspecifieke kennis en vaardigheden verder te ontwikkelen en in te zetten.

BILDUNG-ZINGEVING-DIVERSITEIT-IK-WIJ-EVENWICHT

School is het leven zelf. We creëren evenwicht door samenwerking, diversiteit en ruimte om leren, werken en vrije tijd met elkaar te verbinden. Een curriculum in de context van je eigen leven. Het mens zijn staat centraal. Er is aandacht voor elkaars zijn in een continue dialoog en we leren conflicten op te lossen.

Je leert wie je bent als mens (jouw kracht, intuïtie & identiteit) en je leert je eigen besturingssysteem kennen (o.a. door meditatie, yoga & geluklessen). Leervragen op basis van vrijetijdsbesteding, relaties, verbindingen en de wereld.

We vragen ons af hoe we betekenis kunnen geven aan onze omgeving maar ook aan de omgeving van de ander in de wereld en op die manier bij te dragen aan het welzijn van jezelf en het collectief. Waardetoevoeging is altijd het uitgangspunt (de why & purpose is helder). Het draait om diversiteit (boundary crossing), acceptatie en tolerantie.

Begeleiding op basis van inspiratie en gegunde autoriteit. Iedereen kan excelleren, zichzelf overtreffen. De focus komt te liggen op emotionele veerkracht en flexibiliteit. Met ruimte voor waardering, bezinning, vragen stellen, (onafhankelijk) leren nadenken en filosoferen. In de vorm van geluklessen, psychologie, beweging, ethiek etc. Dit doen we door complexe vraagstukken te doorgronden waar niet één antwoord op te geven is. Door fouten te maken, te experimenteren, lef te tonen, te reflecteren, door te zetten, evenwicht te zoeken tussen ik en wij.

ADAPTIVITEIT-ACTUALITEIT

Sint Lucas past zichzelf aan aan wat de samenleving nodig heeft. De verandering als constante factor. We leven en leren een leven lang. Niet alleen nieuwe ideeën bedenken en nieuwe producten maken maar jezelf meermalen opnieuw uitvinden. Wat er geleerd wordt is afhankelijk van wat de lerende zelf wil leren.

Het uitgangspunt van leren zijn actuele/ urgente situaties, gebeurtenissen en trends regionaal, landelijk en wereldwijd. Door betekenisvol en contextrijk leren creëren we zin in morgen.

Dat vereist nieuwsgierigheid, aanpassingsvermogen (omarmen van toevalligheden), originaliteit en vermogen om nieuwe dingen te leren en je niet uit het lood te laten slaan (weerbaarheid) door onaangekondigde situaties. Er is constructieve frictie nodig om te leren leren. Je vindt jezelf meermalen opnieuw uit. De onderlinge afhankelijkheid neemt hierdoor toe.

Sintlucas gaat van regisseren naar faciliteren. We leren op basis van een netwerk van geïnteresseerden gebaseerd op crossovers met andere disciplines en domeinen. Dit vereist een onderzoekende houding; de bereidheid tot perspectiefwisseling.

Leren en contact is plaats- en tijdonafhankelijk en afgestemd op het biologische ritme en individuele behoeften; vrije tijd, virtuele tijd, etc. Privé, de samenleving, de school en het bedrijfsleven lopen dynamisch in elkaar over/ zijn verweven met elkaar. Technologie helpt ons hierbij.

Dit doen we door; just-in-time micro-educatie, hybride begeleiders en coaches, Initieel en post-initieel onderwijs samen aan te bieden, evergreen en actuele opdrachten en creatieve casussen, aandacht voor ethiek binnen de actualiteit en wereldverhoudingen.

BIJLAGE 3:

VUREN EN VONKEN

VUREN

Wat wakkeret het vuur aan bij de lerenden van SintLucas? Wanneer hebben lerenden de beste/mooiste leerervaring? Antwoorden op deze vragen zijn geformuleerd in de vuren. De vuren zijn de krachtbronnen die de lerende aanzetten tot ontwikkelen. Deze vuren laden de Bedoeling en vormen uitgangspunten voor het handelen van de professional.

IK CREËER

- Creativiteit is onlosmakelijk verbonden met menszijn
- Bedenken en maken
- Vernieuwen en veranderen
- Van ooit wil ik naar echt doen

IK DOE ERTOE

- Ik mag er zijn
- SintLucas identiteit
- Ik heb inbreng

WE ZIJN ONDERWEG

- Open einde
- Fouten maken mag
- Samen zoeken/leren
- Proces is belangrijker dan eindproduct
- Nooit af
- Lef

HET DOET ERTOE

- Betekenisvolle creativiteit
- Duurzaamheid
- Verbinding met de ander en de wereld
- Zonder een ander voor wie iets bedacht en gemaakt is, heeft het bedachte en het gemaakte geen betekenis

IK GEEF RICHTING

- Autonomie
- Eigen keuzes maken
- Eigen tempo bepalen
- Open opdrachten

IK KAN MEER DAN IK DACHT

- Vertrouwen in eigen kunnen
- Grenzen verleggen
- Verantwoordelijkheid
- Denk groter
- Jezelf verbazen

DE VONKEN

Om vuren te laten ontbranden hebben je vonken nodig. De vonken zijn de omstandigheden die SintLucas kan creëren, zodat het vuur in de lerende gaat branden en ontwikkeling onvermijdelijk is. De vonken vertalen de bedoeling en het vuur naar een leidraad voor ons handelen. Een vonk is een soort houvast dat geen zwart-witoplossing geeft buiten de professional om, maar als het ware kleur geeft aan het type oplossing waar de professional zelf mee moet komen. Het geeft ruimte aan de professional om in te spelen op de specifieke context en regie te nemen.

SPANNENDE VEILIGHEID

- Minder oplossingen meer vragen
- Minder regisseren meer faciliteren
- Van hangmat naar vangnet
- Minder eindproducten, meer experimenten
- Minder moeten meer durven
- Van net alsof naar om 't echt

LEER MIJ HET ZELF TE DOEN

- Van curling naar learning
- Minder kaders meer ruimte
- Van braaf leren naar lef cultiveren

ÉCHT CONTACT

- Van functie naar mens
- Van erboven naar ernaast
- Minder invullen meer luisteren
- Minder collectieve grenzen meer persoonlijke wensen

SPEELRUIMTE

- Minder informeren meer inspireren
- Minder prestatie meer plezier
- Minder produceren meer experimenteren
- Van de lat naar jouw sprong
- Van oordeel naar voordeel (positief vertrouwen)

**MINDER WAT HOORT,
MEER WAT HELPT!**

WE BLIJVEN ALTIJD IN DIALOOG MET ELKAAR
OVER DE VUREN EN VONKEN.

BIJLAGE 4: DOELGROEPEN

LEVEN LANG ONTWIKKELEN

Bij een leven lang ontwikkelen hoort vanzelfsprekend een uitbreiding van de doelgroep lerenden voor SintLucas.

Als belangrijkste doelgroepen zien wij:

- Afgestudeerden VMBO-kader, niveau 4 en TL/GT en HAVO (Generatie Z en Alpha*)
- Overstappers MBO/ HBO (Generatie Z en Alpha*)
- Alumni van SintLucas (Generatie Y en Z*)
- Post-initiële lerenden, werkend in de creatieve sector (Generatie Y en Z*)
- Post-initiële lerenden, niet werkend in creatieve sector (Generatie Y en Z*)

Voor elke lerende binnen SintLucas geldt dat hij/zij de intentie heeft om:

Een betekenisvolle creatief te willen zijn met honger naar morgen.

én

Van toegevoegde waarde te zijn voor de andere lerenden binnen SintLucas (dit kan zijn met creatief vermogen, werkervaring, lerende houding, creatieve ervaring, levenservaring, etc).

POST-INITIEEL ONDERWIJS AANBIEDEN

Vanuit onderwijskundig oogpunt is post-initieel onderwijs van toegevoegde waarde.

Hiermee komt veel ervaring en kennis het onderwijs binnen. Denk aan werkervaring, beroepsvaardigheden en levenservaring. School is immers het leven zelf.

Voor adaptief onderwijs is het ophalen van ontwikkelingen uit de buitenwereld van groot belang. Mensen met werk en levenservaring nemen hun kennis mee, zodat andere lerenden daarvan kunnen leren. Andersom werkt het ook; de frisse blik van jonge mensen kan voor post-initiële lerenden horizon verbredend werken.

Door SintLucas te profileren als dé basis voor een leven lang creatief leren, creëer je een community gedachte. Lerenden blijven hierdoor hun leven lang verbonden (veel Alumni willen dat nu al graag).

Rondom post-initieel onderwijs is er ook een financieel en organisatorisch perspectief. Dit perspectief is voor dit onderwijsontwerp niet onderzocht.

BIJLAGE 5: BEGRIPPENLIJST

ACTUELE CONTENT

We kunnen binnen onderwijsinhoud een indeling maken in actuele en evergreen content. Actuele content is de flexibele schil rondom de evergreen content die responsief is op trends en ontwikkelingen in de creatieve industrie en maatschappij.

ADAPTIEF ONDERWIJS

Wendbaar onderwijs dat zich aan kan passen aan individuele behoeften van lerenden, aan de vraag/wens vanuit de arbeidsmarkt en aan overige vragen vanuit de omgeving/wereld.

AGENCY

Agency houdt in dat lerenden niet alleen reageren op de leeractiviteit, maar dat ze deze zelf ook kunnen beïnvloeden en veranderen. Het gaat om een actieve betrokkenheid vanuit de leerling zelf.

BEDOELING

De bedoeling van Sint Lucas ligt niet in het uitvoeren van het primaire proces, niet in het aanbod van het onderwijs. Maar in iets wat daar nog achter ligt: het gaat om de betekenis van dat onderwijs in het leven van die ander. Bedoeling SintLucas: We leiden op tot betekenisvolle creatieven, nieuwsgierig naar morgen

BEGELEIDERSGROEPEN

Groepen waarin begeleiders participeren. Begeleiders leren van en ontwikkelen met elkaar in kerncoachgroepen, expertgroepen en ontwikkelgroepen.

BETEKENISVOLLE CREATIVITEIT

Wordt gedefinieerd door het pratoraat op dit moment, alle documenten worden doorgespit. Betrokken collega's bij het pratoraat zijn het er wel over eens dat de definitie verandert met dat wat de tijd doet.

BILDUNG

Het proces waarbij individuen zichzelf leren plaatsen in de wereld, door zich te ontplooiën, maar tevens zichzelf leren begrenzen door te verplaatsen in anderen waarbij aandacht is voor collectieve verantwoordelijkheden. (Bildung op het MBO: een filosofisch, pedagogisch en didactisch vraagstuk ECBO 2019)

COACHES

Een coach ondersteunt en begeleidt het leerproces van de lerende. Op SintLucas wordt gewerkt met verschillende coaches:

- Kerngroepcoach
- Peercoach
- Vraagstukbegeleider
- Wereldcoach/inspirator
- Expert

CREATIEVE CASUSSEN

Casussen waarin het verhouden tot het persoonlijke, de creatieve professie en de wereld bij elkaar komt. Maatschappelijk relevante vraagstukken met een open einde waarin je multidisciplinair samenwerkt. Deze casussen worden geïnitieerd, georganiseerd en gefaciliteerd door SintLucas.

DRIETRAPSPROCEDURE

Om lerenden klaar te stomen voor beroepen die straks niet meer bestaan, adviseert Prof. Dr. Paul A. Kirschner bij het uitzetten van onderwijsbeleid voor de komende jaren (tien tot vijftien jaar) te komen tot een drietrapsprocedure. Leerinhouden worden opgebouwd volgens deze drietrapsprocedure:

- Het leggen van een kennisfundament
- Efficacy building
- Ontwikkelen hogere-orde denkvaardigheden

EFFICACY BUILDING

De tweede trap in de drietrapsprocedure moet ervoor zorgen dat leerlingen het gevoel krijgen dat zij ook echt iets kunnen met wat zij hebben geleerd. Het toepassen van verworven kennis en vaardigheden in reële beroepssituaties (inzicht).

ELEMENTEN VAN HET BASISMODEL

Als betekenisvolle creatief verhoud je, je tot 3 elementen die essentieel zijn voor je vorming: 3 elementen waarin je leert:

- Persoon - *Je werkt vanuit jouw eigen identiteit, drijfveren, overtuigingen en waarden.*
- Creatieve professie - *Je ontwikkelt kennis en vaardigheden die je nodig hebt om als professional te functioneren.*
- Omgeving - *Je ontdekt de waarde die jij aan de samenleving en de natuur kunt toevoegen. En hoe de omgeving jou beïnvloedt.*

De elementen staan altijd in relatie tot elkaar. Elke lerende vormt zijn eigen, unieke balans tussen de 3 elementen, hij geeft zijn persoonlijke kleuring aan betekenisvolle creativiteit.

EVERGREEN CONTENT

We kunnen binnen onderwijsinhoud een indeling maken in actuele en evergreen content. Evergreen content is min of meer stabiele content die zowel domein specifiek als domein onafhankelijk kan zijn. Het zijn relatief houdbare kennis, vaardigheden, attitudes, waarden en ethiek.

EXPERTGROEPEN

Groep met experts die de ontwikkelingen monitoren op specifieke kennisdomeinen en samen hun kennis en leerinhouden onderhouden.

EXPERTS

Personen met een bepaalde specifieke kennis binnen en buiten SintLucas. Een expert helpt de lerende met leervragen gericht op het creatieve domein.

EXPERTISEGROEPEN

Groepen lerenden die gezamenlijke expertise op doen vanuit hun persoonlijke interesse.

FACULTATIEVE GROEPEN

Lerenden vormen ook groepen die spontaan ontstaan. Deze groepen ontstaan rondom creatieve casussen of op basis van gemeenschappelijke vragen, interesses en drijfveren.

FLEXIBEL ONDERWIJS

Onderwijs dat lerenden keuzevrijheid biedt. Hierdoor kunnen lerenden tijd- en plaatsonafhankelijk onderwijs volgen, in hun eigen tempo en volgens hun eigen planning. Ook inhoud, werkvormen en leermiddelen kunnen flexibel worden aangeboden.

FROZEN MOMENTS

Het moment van vastlegging van het geleerde, noemen we een 'frozen moment'. Een frozen moment is een kritische analyse van opgedane (werk-)ervaringen. De lerende en begeleider bepalen samen wanneer en met wie het frozen moment plaatsvindt. Tijdens het frozen moment bepalen zij samen waar de lerende op het bewuste moment staat t.o.v. de Bedoeling. Er wordt gereflecteerd en effectieve feedback gegeven.

GROEIEN EN WAARDEREN

Bij het meten van leerresultaten draait alles om ontwikkeling en groei; het draait om de toekomst, om iemand de beste versie van zichzelf te laten worden. We vinken niet af maar we waarderen en verzilveren in dienst van de ontwikkeling van de lerende.

GROEPSVORMEN

Samenwerkingsvorm waarin lerenden samen leren. Lerenden ontwikkelen zich individueel of in verschillende groepsvormen:

- De Kerngroep
- Facultatieve groepen
- Expertisegroepen

Ook coaches en experts ontwikkelen zich individueel of in verschillende groepsvormen:

- Kerncoachgroepen
- Expertgroepen
- Ontwikkelgroepen

GROWTH MINDSET

Growth mindset is het vermogen om mogelijkheden en kansen te zien in situaties. Lerenden met een growth mindset willen graag leren door nieuwe ervaringen op te doen.

HOGERE-ORDE DENKVAARDIGHEDEN (ONTWIKKELEN VAN)

De derde trap in de drietrapsprocedure betreft het zorgen dat leerlingen hogere-orde denkvaardigheden ontwikkelen zoals metacognitie en reflectie, vaardigheden die aan de basis liggen van een leven lang leren en kritisch kunnen denken.

HUBS

Plekken waar geleerd kan worden binnen én buiten het schoolgebouw

HYBRIDE LEEROMGEVING

Een omgeving waarbij gezocht wordt naar een optimale mix tussen de opleidings- en beroepscontext. SintLucas voegt naast de opleidings- en beroepscontext ook het begrip 'leven' toe, wat ruimte biedt om expliciet te werken aan brede vorming.

INFORMELE ERVARINGEN

Informele ervaringen zijn ervaringen die de lerende opdoet buiten het formele schoolcircuit. Jouw levenservaringen dragen bij aan jouw ontwikkeling.

INITIEEL ONDERWIJS

Onderwijs dat lerenden volgen vanaf het moment dat ze leerplichtig worden tot het moment dat zij de arbeidsmarkt opgaan.

JUST-IN-TIME LEREN

Just-in-time leren betekent dat een lerende precies datgene leert wat op dat moment nodig is. Just-in-time leren vraagt om just-in-time aanbod.

KENNISFUNDAMENT (HET LEGGEN VAN EEN KENNISFUNDAMENT)

De eerste trap in de drietrapsprocedure betreft het leggen van een kennis- en vaardighedenfundament waar leerlingen op voort kunnen bouwen om goed te functioneren in vervolgonderwijs en in de toekomstige loopbaan.

KERNCOACH

De kerncoach heeft een 'helicopterview' m.b.t. het leerproces van de lerende. Hij heeft een holistische kijk op het groeiproces en kan ook op die manier begeleiden. De kerncoach faciliteert en regisseert het leerproces. Hij begeleidt de lerende rondom de basisvragen Wie ben ik?, Wat wil ik?, Wat kan ik?, Wat betekenen ik?, Met wie ben ik? Waar ben ik? Wat wil ik leren? en Hoe kan ik dit leren?

De kerncoach vormt een vaste 'aanlegplaats' voor de lerende en biedt een veilige sfeer door een open houding op basis van gelijkwaardigheid

KERNGROEP

De kerngroep is de 'basisgroep' tijdens het verblijf op SintLucas. In de kerngroep staan de basisvragen van het leerproces centraal: Wie ben ik? - Wat wil ik? - Wat kan ik? - Wat betekenen ik? - Met wie ben ik? - Waar ben ik? - Wat wil ik leren? en Hoe kan ik dit leren? In de kerngroep inspireren lerenden elkaar en met de kerncoach, leren ze van elkaar en reflecteren ze (met) elkaar op ervaringen die voortkomen uit het leren buiten de kerngroep, dit alles op basis van gelijkwaardigheid.

Iemand kan kortere of langere periodes onderdeel zijn van een kerngroep. Een kerngroep bestaat uit maximaal 8 personen.

KERNCOACHGROEPEN

Coaches in kerngroepen leren van en met elkaar, middels regelmatige intervisiebijeenkomsten en workshops / trainingen. Een groep kerncoaches heeft samen de verantwoordelijkheid over de lerenden in hun kerngroepen.

KSAVE

Binnen het ontwerp definiëren we inhoud in de volle breedte van het KSAVE-model: kennis (Knowledge), vaardigheden (Skills), attitudes (Attitude), waarden (Values) en ethiek (Ethics). Bewustheid en ontwikkeling van al deze componenten draagt bij aan de groei.

LERENDE

Iemand die leert op/met SintLucas. We gebruiken het woord lerende in plaats van student. Ook een alumni, een medewerker, een post-initieel, etc. kunnen lerenden zijn.

ONLINE LEARNING PLATFORM

Een informatie systeem dat een veilige leeromgeving biedt waar studenten online cursussen kunnen volgen.

ONTWIKKELGROEPEN

Ontwikkelgroepen houden zich bezig met alle nodige en gewenste onderwijsvernieuwingen. Zij ontwikkelen en implementeren op projectmatige basis nieuwe onderwijsconcepten. In ontwikkelgroepen bevinden zich experts van binnen en buiten SL.

PEERCOACH

Lerenden in een gelijke rol die een belangrijke rol spelen in het persoonlijke groeiproces van de ander.

PERSOONLIJKE VRAAGSTUKKEN

Persoonlijke vraagstukken zijn vraagstukken die de lerende formuleert vanuit zijn persoonlijke leerdoelen.

POST-INITIEEL ONDERWIJS

Het onderwijs dat later kan worden gevolgd als uitbreiding van het initieel onderwijs wordt post-initieel onderwijs genoemd.

VONKEN

Om vuren te laten ontbranden hebben je vonken nodig. De vonken zijn de omstandigheden die SintLucas kan creëren, zodat het vuur in de lerende gaat branden en ontwikkeling onvermijdelijk is. De vonken vertalen de bedoeling en het vuur naar een leidraad voor ons handelen. Een vonk is een soort houvast dat geen zwart-witoplossing geeft buiten de professional om, maar als het ware kleur geeft aan het type oplossing waar de professional zelf mee moet komen. Het geeft ruimte aan de professional om in te spelen op de specifieke context en regie te nemen.

VRAAGSTUKBEGELEIDER

De vraagstukbegeleider helpt met de vraagstukken binnen of buiten het vakgebied. Bij creatieve casussen, maar ook bij persoonlijke vraagstukken. Een vraagstukbegeleider kan van binnen en buiten SintLucas komen.

VUREN

Wat wakkert het vuur aan bij de lerenden van SintLucas? Wanneer hebben lerenden de beste/mooiste leerervaring? Antwoorden op deze vragen zijn geformuleerd in de vuren. De vuren zijn de krachtbronnen die de lerende aanzetten tot ontwikkelen. Deze vuren laden de Bedoeling en vormen uitgangspunten voor het handelen van de professional.

IN 2018 STARTTE SINTLUCAS HET PROGRAMMA TOEKOMSTBESTENDIG EN WENDBAAR CURRICULUM OM TE KOMEN TOT EEN NIEUW, ADAPTIEF ONDERWIJSONTWERP. EERSTE STAP WAS EEN ONDERZOEK WAARVOOR DE ONDERZOEKSGROEP TWEE VRAGEN FORMULEERDE: WAT ZIJN RELEVANTE TRENDS EN ONTWIKKELINGEN DIE VAN BELANG ZIJN VOOR EEN TOEKOMSTIG EN WENDBAAR SINTLUCAS ONDERWIJSONTWERP? EN WAT BETEKENEN DEZE ONTWIKKELINGEN VOOR HET HOE, WAT, WANNEER EN DOOR WIE IN DE TOEKOMST GELEERD EN BEGELEID WORDT? HET ONDERZOEK RESULTEERDE IN DERTIEN ONTWERPPRINCIPES ALS BASIS VOOR HET NIEUWE ONDERWIJSONTWERP. BEGIN SCHOOLJAAR 2019-2020 NAM DE ONTWERPGROEP HET STOKJE OVER. ZIJ BOUWDEN VERDER OP DEZE ONTWERPPRINCIPES EN HEBBEN INZICHTEN EN ZIENSWIJZEN OPGEDAAN OP INSPIRERENDE (ONDERWIJS) PLEKKEN EN GEBRUIK GEMAAKT VAN INTERESSANTE, RELEVANTE BRONNEN OM DENKBEELDEN OM VERHALEN TE CREËREN.

Parallel hieraan heeft de ontwerpgroep met het gedachtegoed van Verdraaide organisaties (www.verdraaideorganisaties.nl) in de persoon van Thom Verheggen, gewerkt aan 'De Bedoeling'. De bedoeling van SintLucas ligt niet in het uitvoeren van het primaire proces, niet in het aanbod van het onderwijs, maar in iets wat daar nog achter ligt: het gaat om de betekenis van dat onderwijs in het leven van die ander. Deze bedoeling fungeerde als toets referentie tijdens het ontwerpproces. Naast de bedoeling zijn volgens de visie van Verdraaide organisaties vuren nodig die het vuur aanwakkeren bij de studenten van SintLucas. Wanneer hebben studenten de beste en mooiste leerervaring? Vonkjes geven aan welk gedrag daar dan bij hoort, wat doen docenten of medestudenten om dit vuurtje aan te wakkeren? De belangrijkste bron van inspiratie hiervoor waren interviews met studenten en oud-studenten. Meerdere concepten van de bedoeling, de vuurtjes en de vonken zijn daarna met medewerkers besproken.

In december 2020 is dit definitieve onderwijsontwerp 'Libi' opgeleverd.

Op de volgende pagina vind je een uitgebreidere omschrijving van elke fase.

*Aangepast met extra informeel go-moment in juni.

FASE 1: VERDIEPEN

De onderzoeksgroep heeft evidence informed onderzoek gedaan naar de vraag 'Waarom moet een toekomstbestendig en wendbaar SintLucas-curriculumontwerp voldoen?' Resultaat vanuit het onderzoek zijn 13 ontwerpprincipes welke richtinggevend zijn voor het onderwijsontwerp 2025. Om deze 13 ontwerpprincipes te 'doorleven' hebben we ons als projectgroep verdiept in deze principes. Niet door het onderzoek nogmaals over te doen, maar puur bedoeld om ons als ontwerpgroep de ontwerpprincipes eigen te maken.

FASE 2 & 3: DROMEN & GELOVEN

Na het verdiepen wisselden we fases 2 (Dromen) en 3 (Geloven) met elkaar af en hebben we vele onderdelen naast elkaar doorlopen.

Middels inspiratiesessies hebben we vele inzichten, vertrekpunten en mogelijkheden ervaren en gedeeld. Dit deden we door op inspirerende plekken te dromen en vanuit daar gezamenlijke denkbeelden en verhalen te creëren:

- Pulsed Fontys Eindhoven <https://fontys.nl/FONTYS-PULSED.htm>
- Innovation Space TU Eindhoven <https://www.tue.nl/en/tue-campus/tue-innovation-space/>
- Tweemonds, EGO <https://tweemonds.nl/ervaringsgericht-onderwijs/>
- De Meshallen, onderwijsinspiratiecentrum <https://demeshallen.nl/>
- Democratisch Onderwijs Eindhoven, DOE 040 <https://doe040.nl/>
- SintLucas Nxt <https://www.sintlucasnxt.nl/>
- I Fontys <https://fontys.nl/KennisNetwerk/Ontwikkelingen/iFontys.htm>
- 24-uurs in bedrijf <https://24uurinbedrijf.nl/>
- Event Verdraaide organisaties meets Deep Democracy <https://verdraaideorganisaties.nl/>
<https://www.deepdemocracy.nl/>
- Mondomijn Helmond <https://www.mondomijn.nl/>

Parallel aan deze bezoeken zijn we met ondersteuning van Verdraaide organisaties in de persoon, Thom Verheggen, aan de slag gegaan met 'de bedoeling' om helder te krijgen waartoe we studenten op willen leiden. Dit met als doel deze 'bedoeling' te kunnen gebruiken als toetsreferentie voor onze ontwikkeltaken. Het boek 'Anders Vasthouden' is hierbij gebruikt als inspiratiebron en naslagwerk.

Belangrijkste bron van inspiratie waren de interviews met studenten. We hebben een kampvuursetting gecreëerd en hen gevraagd: 'Wat was jouw mooiste leerervaring?'. Van daaruit vroegen we door om alle omstandigheden, personen, gevoelens en context helder te krijgen. We hebben de volgende groepen studenten uitgebreid gesproken:

- Reguliere studenten Boxtel en Eindhoven
- VMBO SintLucas
- BA Visual Communication (SintLucas)
- VONK
- Creative technologies
- Studio Kruid
- Agora <https://www.verenigingagoraonderwijs.nl/>
- Alumni

De bevindingen uit deze gesprekken hebben we verwerkt tot de bedoeling, vuren en vonken.

We hebben meerdere concepten gehad van de bedoeling, de vuren en de vonken en vonden het als projectgroep belangrijk om deze concepten met anderen te bespreken. Inspraak en meedenken in deze conceptfase was zeer waardevol.

- De onderzoeksgroep heeft in een sessie mee kunnen denken en kunnen ervaren dat ons concept van de bedoeling, de vuren en de vonken aansloot op de ontwerpprincipes die naar voren zijn gekomen uit het onderzoek.
- Een club taalcreatieven (docenten en studenten) heeft meegedacht.
- We hebben ons concept voorgelegd aan de vier Fundamenteel projectgroepen.
- Middels één op één gesprekken met managers is het concept doorgesproken.

Tot slot hebben we **twee bouwsessies met kampvuur** op beide locaties georganiseerd om alle collega's van SintLucas mee te nemen in ons proces, maar juist ook om hen te laten ervaren dat zij inspraak hadden en mee konden denken/dromen over het toekomstig onderwijs. Door de grote opkomst van ongeveer 90 medewerkers kunnen wij stellen dat de betrokkenheid groot was en dat zij allen waarde toegevoegd hebben. De verschillende reacties tijdens en na afloop hebben wij verwerkt in onze producten. Daarnaast is extra input meegenomen vanuit het concept MerkManifest van made in May.

FASE 4: BEDENKEN

Hoe komen we van dromen naar een schetsontwerp?

De eerste stap was om onze gecomprimeerde dromen samen te voegen tot een verhaal, zodat we alles wat in deze fase bedacht is, telkens weer naast onze dromen konden leggen. Hierdoor zorgden we ervoor dat we met een open blik naar de toekomst kunnen blijven kijken. Ook hebben we in deze fase gewerkt aan een doelgroepenbeschrijving. Wie leiden we eigenlijk op bij SintLucas?

De volgende stap was dat we alle tot nu toe bekende informatie verwerkt hebben in een matrix.

De vastgestelde visiedocumenten, de ontwerpprincipes, alle casussen en best practices, onze futuristische dromen en het curriculaire spinnenweb zijn gebundeld in één grote matrix.

De grote matrix hebben we gecomprimeerd tot een hanteerbare omvang. Hierin zijn de hoofdonderdelen tot knooppunten benoemd. Hierin komen de verschillende thema's samen. Daarnaast hebben we deze gekoppeld aan drie overall thema's die juist voor **de vernieuwing** moeten zorgen.

Als projectgroep hebben we alle 7 knooppunten geanalyseerd, daarna hebben we alle informatie vertaald in statements. Wat staat hier nu eigenlijk achter dit knooppunt en wat betekent het voor het onderwijsontwerp 2025? En...niet onbelangrijk, wat is nu echt vernieuwend? De statements per knooppunt hebben we samengebracht tot één geheel. Wat staat er achter het ene knooppunt en komt dit overeen met statements achter de andere knooppunten?

Hierbij stelde we ons voortdurend drie controlevragen:

- Past het bij de toekomstige doelgroep die we beschreven hebben?
- Is het toekomstgericht en toekomstbestendig?
- Matcht het met de bedoeling, vuren en vonken?

Daarna zijn we de statements naar schetsontwerpen gaan vertalen. Hierbij stelden we onszelf steeds twee vragen:

- 1) Wat betekent dit statement voor de lerende?
- 2) En wat betekent het voor de organisatie van het onderwijs op SintLucas?

Toen we eenmaal een onderwijsmodel hadden ontworpen konden we dit gaan delen, toetsen en uitwerken. Vervolgens hebben we het uitgewerkt tot een samenhangend geheel. Dit hebben we gedaan tijdens een tweedaagse bijeenkomst met de projectgroep en experts.

FASE 5: VISUALISEREN

Om ons schetsontwerp te visualiseren hebben we ontwerpster Lotte van Wullften Palthe ingehuurd. Zij heeft in samenwerking met ons een concept ontworpen waarmee wij ons ontwerp kunnen visualiseren en laten ervaren.

FASE 6:

Het eindresultaat is aangepast tot:

- 1) Eén uitgewerkt, goedgekeurd onderwijsontwerp: - Beschreven en in beeld gebracht.
- 2) We vatten het ontwerp samen tot een communiceerbaar geheel, middels een omschrijving en in beeld.
- 3) Impactanalyse voor SintLucas als organisatie. Vervalt
- 4) Duidelijke en praktische implementatie-richtlijnen. Minimaal
- 5) Indien nodig extra implementatie-advies. Minimaal

BIJLAGE 7: BRONNENLIJST

Hieronder vind je al onze bronnen en plekken waar je veel waardevolle content vindt over de verschillende onderwerpen van ons schetsontwerp.

ONDERZOEKSGROEP

Het archief van de onderzoeksgroep is op te vragen bij de leden van de onderzoeks- en ontwerpgroep. Het onderzoeksrapport bevat alle informatie.

TRENDS

- <https://trendrapport.s-bb.nl/ictci/voorwoord-leeswijzer/>
- <https://picturingthefuture.com/rozenbrood/post-corona/post-corona-trendrapport/>
- <http://gamechangersstudio.nl/>
- <https://trendrapport.s-bb.nl/ictci/>

GEDACHTENGOED

De bedoeling/ anders vasthouden

- Congres anders vasthouden 2019: www.andersleren-andersorganiseren.nl
- Voorbeeld anders vasthouden Greystone Bakery: https://www.vpro.nl/programmas/tegenlicht/speel-POMS_VPRO_6868248-greyston-bakery-.html
- Boek; Anders vasthouden, 9 sleutels voor het werken vanuit de bedoeling, Wouter Hart
- Boek; Deep democratie, lewis methode, Jitske Kramer
- Anders vasthouden; <https://www.managementimpact.nl/artikel/de-piemelfontein-vernieuwing-geeft-gezeik-altijd/>
- Boek; 21 lessen voor de 21e eeuw, Yuval Noah Harari
- VPRO Tegenlicht-aflevering 'Mensen, goden en technologie', een mogelijk scenario voor onze toekomst, Harari; <https://www.vpro.nl/programmas/tegenlicht/lees/biografieen/h/Yuval-Noah-Harari.html>
- Agora onderwijs; https://montessoricollege.nl/app/uploads/2018/12/AGORA_80_Tegels_van_Agora_Rapport.pdf
- Toekomstvisie mbo; <https://levenlangontwikkelen.nl/app/uploads/Strategische-visie-in-wording-toekomst-van-het-mbo.pdf>
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (n.d.). Home. Retrieved February 13, 2018, from: <http://selfdeterminationtheory.org/>

BILDUNG

- *Bildung op het MBO; een filosofisch, pedagogisch en didactisch vraagstuk*, ECBO, 2019 <https://ecbo.nl/onderzoekpublicatie/bildung-op-het-mbo-een-filosofisch-pedagogisch-en-didactisch-vraagstuk/>
- De *bildung* academie; <https://debildungacademie.nl/bildung/>
- Boek; De waarden van Brede Vorming- *Bildung* in het beroepsonderwijs, Pieter Baaij en Alieke Hofman
- Boek; Brede Vorming in het beroepsonderwijs: Waarom nu? Pieter Baaij, Alieke Hofman en Fabian Vlastuin

INTERNE INPUT

- Vonk is een creatief collectief waar leren, werken en dromen samenkomen als excellentie traject binnen SintLucas; www.wijzijvonk.nl
- Deelmomenten en uitkomsten fundamentals creativity, personality, entrepreneurship en technology, De Bieb sharepoint SintLucas
- Epub: Collaborative Curriculum Design for Sustainable Innovation and Teacher Learning, Jules Pieters, Joke Voogt, Natalie Pareja Roblin: <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-030-20062-6>
- Visie en beleid ontwikkelingsgericht Beoordelen en Begeleiden (OGGB), De Bieb sharepoint SintLucas

DOELGROEP

- <https://yellow-communications.com/downloads/GeneratieAlpha.pdf>
- https://www.kennisnet.nl/app/uploads/kennisnet/publicatie/Samen_leren_het_onderwijs_volgens_generatie_Z.pdf
- Leerlingen voorbereiden op banen van de toekomst, Prof Dr. Paul Kirschner: <https://www.vo-raad.nl/nieuws/rapport-leerlingen-voorbereiden-op-banen-van-de-toekomst>
- Boek; How to fix the future + 49azing STRP festival, Andrew Keen

GROEIEN EN WAARDEREN

- Kompas21 is een online reflectie instrument dat mbo-studenten optimaal voorbereidt op de snel veranderende samenleving en arbeidsmarkt. De ontwikkeling van hun 21ste -eeuwse vaardigheden staat daarbij centraal: www.Kompas21.nl
- Artikel beoordelen: <https://www.volkskrant.nl/a-b6f88cae>
- Beoordelen met het oog op de toekomst, Dominique Sluijsmans, PDF: <https://sluijsmans.net/wp-content/uploads/2019/02/beoordelen-met-het-oog-op-de-toekomst.pdf>
- Ruimte in regels_mbo_brochure_rijksoverheid; <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2018/10/05/ruimte-in-regels-in-het-mbo>
- Draagt formatief evalueren bij aan betekenisvol leren? <https://www.vernieuwendewijs.nl/draagt-formatief-evalueren-bij-aan-betekenisvol-leren/>
- 15 toetsvormen https://score.hva.nl/docent/15_toetsvormen/Paginas/Portfolio-assessment.aspx
- Learning analytics in 5 stappen, Surf <https://www.surf.nl/learning-analytics-in-5-stappen-een-handreiking-voor-de-avg>
- KD loos opleiden; Experiment kennispact 3.0 Noord-Brabant Def www.kennispactmbobrabant.nl
- Move21 | Formatief beoordelen in het mbo, Open Universiteit; <https://ecbo.nl/onderzoekspublicatie/formatief-beoordelen-in-het-mbo/>
- Misconcepties rondom het formatief beoordelen in het HBO <https://lerenvantoetsen.nl/misconcepties-rondom-de-formatieve-toetscyclus-in-het-hbo>
- Het Nationaal Coördinatiepunt NLQF (CINOP) <https://www.nlqf.nl/>

LEEROMGEVING

- Fontys Pulsed: <https://fontys.nl/fontypulsed.htm>
- Onderzoek rapportage project social lab, Verkennend ontwerponderzoek naar hybride leeromgevingen van Fontys Hogescholen, 2019 <https://www.fontys.nl/actueel/project-social-labs-de-resultaten/>
- Internationalisering in beeld 2018, Nuffic <https://www.nuffic.nl/publicaties/internationalisering-beeld-2018>

INSPIRATIE

- Agora Sjef Drummen; <https://www.onderwijskunstenaar.nl/catharsia/>
- Onderwijsvanmorgen.nl is een inspiratie- en kennisplatform voor iedereen met passie voor het onderwijs, Malmberg; www.onderwijsvanmorgen.nl
- Vernieuwonderwijs.nl is een platform van, voor en door docenten die interesse hebben in onderwijsinnovatie: www.vernieuwonderwijs.nl
- Inspiratie sessie Vernieuwonderwijs effectieve feedback: <https://www.vernieuwonderwijs.nl/handvatten-effectieve-feedback-geven/>
- De nieuwe school in 2030, mogelijke toekomst van het onderwijs in Vlaanderen 2014: <https://onderwijs.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/Eindrapport%20De%20nieuwe%20school%20in%202030.pdf>
- Stichting NIVOZ, Nederlands Instituut voor Onderwijs en Opvoedingszaken: www.nivoz.nl
- Op de website van de HAN vind je meerdere publicaties van o.a. Loek Nieuwenhuis <https://www.han.nl/onderzoek/onderzoekers/loek-nieuwenhuis/#>
- Boek, Op de schouders van reuzen, Paul Kirschner <https://didactiefonline.nl/artikel/op-de-schouders-van-reuzen>
- Tweemonds is gespecialiseerd in het procesgericht begeleiden van mensen waarin welbevinden en betrokkenheid gelden als belangrijkste kwaliteitsindicatoren van ontwikkeling; www.tweemonds.nl
- De Sustainable Development Goals of Duurzame Ontwikkelingsdoelen zijn zeventien doelen om van de wereld een betere plek te maken in 2030: <https://www.sdgnederland.nl/>

- Simon Sinek is auteur van de bestseller Start With Why; www.simonsinek.com
- Publicatie; Hoge verwachtingen; kansen en belemmeringen voor jongeren in 2019; <https://www.ser.nl/nl/Publicaties/kansen-belemmeringen-jongeren>
- Opleiden voor duurzame ontwikkeling, wat is nodig?; <https://www.duurzaammbbo.nl/lesmateriaal/do-in-opleidingen/wat-is-nodig>
- Curriculair spinnenweb SLO: <https://www.slo.nl/thema/meer/curriculumontwikkeling/instrumenten/spinnenweb/inleiding/>
- Biomimicry, natuur als basis voor circulaire economie; <http://www.biomimicrynl.org/uploads/2/5/7/8/25784046/het-waarom-van-biomimicry-okt-2017-smuldersdane-wijffels-def.pdf>

COLOFON

SINTLUCAS

PROJECTGROEP TWC25:

Mirelle van Beers
Gitty van der Kruit
Jeanny Kaethoven
Karina van Heck
Harold van Dartel
Lotte van de Rijt
Barbara Winkelhuijzen

Libi@sintlucas.nl

OPDRACHTGEVER:

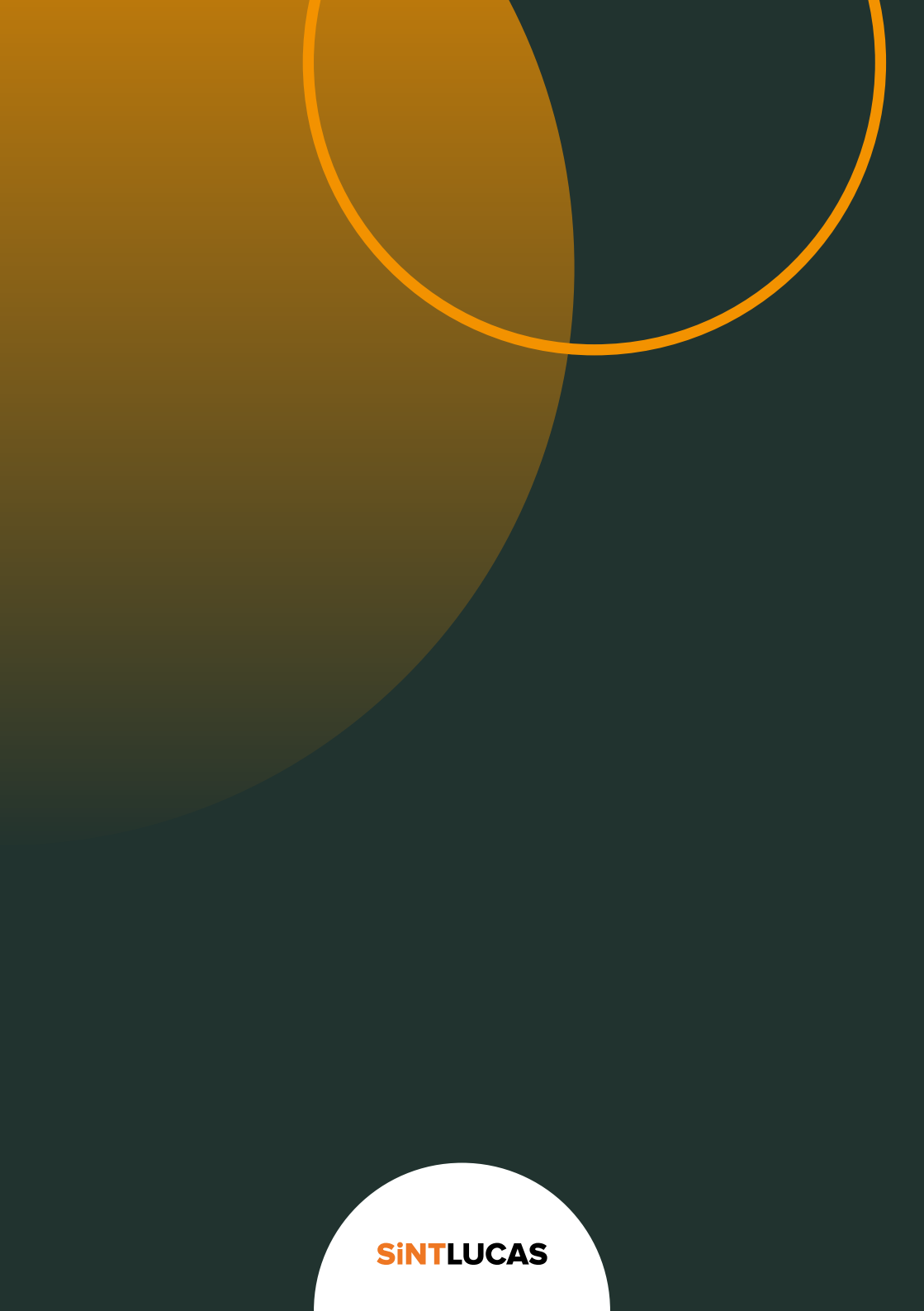
Ben Oligschläger
Frank Heezemans

VORMGEVING:

Danny Siebers
Quarterback.nl

DRUKKERIJ:

Drukkerij Tielen

SiNTLUCAS